

Let Not The Light
Of Freedom
Be Extinguished!

American
Home
newspaper
100 Years
of Service

AMERICAN HOME

AMERIŠKA DOMOVINA

SLOVENIAN MORNING NEWS

MILAN KRAVANJA 032798
1301 COURTHOUSE RD. APT 1710
ARLINGTON VA 22201-2537

Nationwide, over 200,000 American-Slovenians

AMERIŠKA DOMOVINA, OCTOBER 22, 1998

ISSN Number 0164-68X

60¢

VOL. 100 - No. 41 (USPS 024100)

Yankovic Wowed Ethnics

NEW YORK (AP) --The man known as the "polka king" died at his home in Florida on October 14, after taking a fall. He was 83.

Yankovic's mastery of the accordion wowed ethnic audiences in his hometown of Cleveland, for more than six decades. The Grammy winner was perhaps the best-known practitioner of Slovenian-style polka, which is heavy on the accordion, clarinet and saxophone.

His two biggest hits were in the late 1940s, "Just Because" and "Blue Skirt Waltz."

Yankovic has recorded with country superstar Chet Atkins and pop singer Don Everly. He did a version of the "Too Fat Polka" with another famous Clevelander, Drew Carey.

He even appeared once on an album with the song-parody king "Weird Al" Yankovic - and his record company says the two believed they were distant relatives.

Yankovic quit performing last fall because of a bout with heart disease.

Thanks to Robin Verhose for this article.

Fifty-year anniversary celebrants are Jennie Schultz, front, second from left, and Carl, tallest guy in the back row, right of center, along with many friends including Rev. John Kumse, left, back row, and Archbishop Dr. Franc Rode, front center, and his secretary, Rev. Blaze Jezeršek, on Friday, September 4, 1998 in front of St. Mary's side entrance.

Slovenia celebrates Štukelj's 100th birthday

Leon Štukelj, the oldest living Olympic gold champion, will be celebrating his 100th birthday on November 12, 1998. In his honor, a gymnastics gala entitled "Ave Triumphator!" will be held on November 12 at 8 p.m. in the Leon Štukelj sports hall in Novo Mesto, Slovenia.

Carl and Jennie Schultz with Rev. John Kumse inside St. Mary's Church in Collinwood on Sept. 4, 1998.

Carl and Jennie Schultz married 50 years

Carl and Jennie Schultz of Euclid, Ohio were married on September 4, 1948 at St. Mary's Church (Collinwood) by the chaplain of St. Alexis Hospital, the late Fr. Michael Roztas.

Carl and Jennie renewed their vows September 4, 1998 in St. Mary's Church on Holmes Avenue in Cleveland, officiated by Fr. John Kumse. They were also

honored to have Archbishop of Ljubljana, Dr. Franc Rode offer Mass along with Fr. Kumse. Although the Mass was said in Slovenian, they renewed their vows in English.

Their family consists of daughter Linda J. (husband Jan) and grandson Chris Frick who reside in Forest Hill, MD, and son Dr. Ray and wife Dr. Hebe Schultz.

HISTORY AND CUSTOMS OF HALLOWEEN

How and when did Halloween originate? Is it, as some claim, a kind of demon worship? Or is it just a harmless vestige of some ancient pagan ritual?

The word "Halloween" actually has its origins in the Catholic Church. It comes from a contracted corruption of All Hallows Eve. All Hallows Day, or All Saint's Day, November 1, is a Catholic day of observance in honor of saints.

But, in the 5th century BC, in Celtic Ireland, summer officially ended on October 31. The holiday was called Samhain (sow-en), the Celtic New Year. One story says that, on that day, the disembodied spirits of all those who had died throughout the preceding year would come back in search of living bodies to possess for the next year. It was believed to be their only hope for the afterlife. The Celts believed all laws of space and time

were suspended during this time, allowing the spirit world to intermingle with the living.

Naturally, the still-living did not want to be possessed. So on the night of October 31, villagers would extinguish the fires in their homes, to make them cold and undesirable. They would then dress up in all manner of ghoulish costumes and noisily parade around the neighborhood, being as destructive as possible in order to frighten away spirits seeking bodies to possess.

Probably a better explanation of why the Celts extinguished their fires was not to discourage spirit possession, but so that all the Celtic tribes could re-light their fires from a common source, the Druidic fire that was kept burning in the middle of Ireland, at Usinach.

The thrust of the practices also changed over time to become more ritualized. As belief in spirit possession

waned, the practice of dressing up like hobgoblins, ghosts, and witches took on a more ceremonial role.

The custom of Halloween was brought to America in the 1840s by Irish immigrants fleeing their country's potato famine. At that time, the favorite pranks in New England included tipping over outhouses and unhooking fence gates.

The custom of trick-or-treating is thought to have originated not with the Irish Celts, but with a ninth-century European custom called souling. On November 2, All Souls Day, early Christians would walk from village to village begging for "soul cakes," made out of square pieces of bread with currants. The more soul cakes the beggars would receive, the more prayers they would promise to say on behalf of the dead relatives of the donors. At the time, it was believed that the dead

(Continued on page 3)

By Jim Debevec

I always admire musicians, especially those who can play the accordion. It amazes me to watch them using their right hand, their left hand, and at the same time pulling the "squeeze box" in and out. While doing that, a few can even sing the words to a favorite song. Frankie Yankovic was an accomplished musician who could do all those things.

I don't recall seeing Frank Yankovic too often. He seemed to be very popular in other parts of the country and was playing in other cities and towns most of the time. Other musicians also played the road a few times during the year, but confided the terrific toll the hectic pace of "one nighters" had played on their lives. But Yankovic seemed to thrive playing his favorite music in just about every location in the nation where there were a few Slovenians in the audience clapping their hands and tapping their feet to the sound of his happy accordion.

Frankie was raised in the Collinwood area of Cleveland, and in later years returned there as the proprietor of a restaurant that he named after himself. He was the consummate entertainer and had the uncanny ability to remember people's names.

One night my in-laws were celebrating their 25th anniversary and Frank was at the microphone by himself, playing the organ and accordion, one after the other. In the middle of a tune he said, "Welcome to John and Dorothy Urbancich who just walked in." All night long, he kept dedicating songs to the celebrants.

Yankovic had the personality and the stamina to be the ultimate promoter. Maybe he was glad to be alive and wanted to make other people feel the same way.

A few years ago Plain Dealer reporter Bob Dolgan wrote a book about Yankovic called "The Polka King." In it the story is related how Yankovic was eventually drafted into the Army during World War II and was sent to Europe to fight in the Battle of the Bulge in Belgium. He was caught behind enemy lines but survived by hiding in a show drift. When rescued,

his hands were so frost-bitten, the doctors wanted to amputate them. Frank said, "No way. I use them to play the accordion"

Well, he survived; his hands healed, and he went on to become internationally famous. He became a legend in his own time and introduced his own brand of polka music which was smoother than the Polish style.

People who had suffered during the war were anxious to put their sorrow behind and listen to some happy sounds, and polka music filled the bill. This is in stark contrast to today's generation which is 100 times better off, but somehow seems to feel "aggrieved," and refer to their women as "bi...es" in blue jeans, instead of Ladies in Blue Skirts.

Somehow Yankovic became a symbol to others of the Slovenian identity. Outside of Cleveland you mention you were of Slovenian heritage and they didn't have a clue to what that means. But if you mentioned Frankie Yankovic, your heritage became a little clearer.

You can travel near or far and suddenly hear his distinctive polka sound coming over the radio airwaves. This is remarkable to hear, especially coming from stations that don't normally include

polka music in their format. Yankovic's magic has some way assimilated into conventional music.

It is absolutely amazing the amount of recognition and publicity the mainstream Cleveland media has given to the death of Frankie Yankovic. No normal king could have received more coverage than our "Polka King."

So long, Frankie. You brought us joy in time of anguish, identity in time of obscurity, paved a path that is followed by hundreds of musicians, and a happy beat that will last forever.

*

Our question remains from last week, Do you know what "hunt elevetrich" means? It could be worth a free year's subscription to the American Home newspaper. We'll pick ONE winner from all the correct communications. So far we have received one response, from Al Flis. It's close but not exactly correct. You still have time to think about it.

Send your answer to Jim's Journal, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103 or fax; (216) 361-4088, or e-mail jim@buckeyeweb.com

100 WORDS MORE OR LESS

By John Mercina

"IN HEAVEN THERE IS NO BEER..."

A TRIBUTE TO POLKA KING

Frankie Yankovic 1915-1998

"...SO WE MUST DRINK IT HERE..." I suppose that Frankie Yankovic would want us to do it and dance a polka to commemorate his passing on to the place where joy is omnipresent. Throughout my adult life, if a conversation with total strangers included my Slovenian background, the one comment/question made by others always was: "Do you know Yankovic?" He did for Slovenia and Slovenians what no Slovenian statesman or diplomat could possibly do. To many that never even heard about Slovenia and Slovenians, this man represented Slovenia. He was a Yankee, too, serving in the U.S. Army during WW II, and named his band, Frank Yankovic and the Yanks, in part to honor those that also served this country. Many a wedding reception in the the countless Slovenian Homes around the country as well as social functions and picnics were graced with his presence. America's POLKA KING was rightfully proud of his Slovenian-style polka that became his trademark. Many a musician copied his style but none was able to improve on it. Frankie lived his life to the fullest by doing it his way, "JUST BECAUSE", with an accordion. May Frankie Yankovic continue to please his fellow Slovenians, as well as other polka lovers, by now providing heavenly music to those that deserve the everlasting happiness. Our condolences to his wife and his children!

The Rich Legacy of Yankovic

By Rudy Flis

On Oct. 14, 1998 radio newscasters were announcing the passing of Frankie Yankovic, America's Polka King.

On the AM radio station WELW 1330 Tony Petkovsek was airing just polkas and waltzes played by the polka king - music he left us, ours to enjoy always.

It is the old tunes I enjoy, the music he recorded in the 40s and early 50s. When I hear these tunes today, the baggage of age slips away from me, as I absorb each note of these beautiful old tunes.

I did not know Frankie Yankovic, but I almost met him once. As much as I would have liked to meet him, it didn't happen, and I feel it was Frankie Yankovic's fault.

I was standing on Bellaire Road and W. 130 St. A black Cadillac was headed toward me. I put my thumb out, hoping for a ride. But the black caddy breezed right past me. The driver never noticed me, but I noticed him. I couldn't believe my eyes. It was Frankie Yank-

ovic, my polka hero, and he didn't stop to give me a ride. I knew the words to "Just Because," "Blue Skirt Waltz," and "Tick Tock Polka." What more could an idol want of a fan?

Right or wrong, that day in 1951 or '52, the Polka King went down a few pegs in my book. Now the years have mellowed me, and I realize the polka king may have had more important matters on his mind and did not notice the scrawny hitchhiker.

As I pray for the soul of Frankie Yankovic he knows all is well between us, and even though he blew his only chance of ever meeting me, it did not dull his image or lesson his fame.

As I sit here enjoying his recordings and I am carried back in time with pleasant memories, I am prompted to say, "Thank you God for my heritage, with musicians as Doc Lausche, Matt Hoyer, Johnny Pecon, Johnny Vadal, and Frankie Yankovic." I am blessed with a heritage easy to live and enjoy.

I have mentioned in past articles, I do know a man with strong feelings towards

polkas and waltzes and a deep love of Slavic traditions and accomplishments.

A man of God, he overcame all obstacles in his pursuit of a dream which would have us Slavic people pray the Mass, lifting our hearts and souls to almighty God on the notes of polkas and waltzes - the Polka Mass.

Fr. George Balasko gave us the Polka Mass on that fateful day, Memorial Day, 1972. The Mass was at Holy Rosary Church, Lowellville, Ohio, in the Youngstown diocese. A good friend of Fr. George celebrated the first Polka Mass, which was also Fr. George's 5th anniversary of his ordination to the priesthood.

If at Frankie Yankovic's Funeral Mass there was a polka or waltz played to our Lord, and you enjoyed it, say a prayer for Fr. George Balasko, our Polka Priest, a gem we polka lovers often overlook.

I met Fr. George through "American Home," our Slovenian newspaper. Thank you Fr. George and Frankie for enriching my life.

Governor Voinovich saddened by death of Frankie Yankovic

The statement of Ohio Governor George V. Voinovich regarding the death of accordionist Frankie Yankovic:

"My wife Janet and I join the many admirers of Frank Yankovic's music who were saddened to learn of his passing. Our thoughts and prayers go out to his wife, Ida.

"Frank was my lifelong friend, who grew up right around the corner from my grandfather Victor Bernot in the Slovenian section of Collinwood. Over the years, Janet and I enjoyed some wonderful times with Frank and will never forget dancing to his music.

"From Cleveland's ethnic neighborhoods, Frank Yankovic took his own brand of Slovenian polka to stages around the world, earning the well-deserved title

"Polka King." The first resolution I introduced as a member of the Ohio General Assembly was to name Cleveland the Polka Capitol of the World. Frank was so proud of that, he had it printed on the cover of his next album.

"As the first polka musician to earn a Grammy Award, Frank brought recognition to Cleveland and its ethnic neighborhoods, spreading a message of pride in our cultural heritage that insured his place in the Polka Hall of Fame, both locally and internationally.

"Most importantly, Frank loved to make people happy with his music. I hope it is a consolation to his family that millions of lives were brightened by his music, including the Voinovich family."

(Continued from page 1)

remained in limbo for a time after death, and that prayer, even by strangers, could expedite a soul's passage to heaven.

The Jack-o-lantern custom probably comes from Irish folklore. As the tale is told, a man named Jack, who was notorious as a drunkard and trickster, tricked Satan into climbing a tree. Jack then carved an image of a cross in the tree's trunk, trapping the devil up the tree. Jack made a deal with the devil that, if he would never tempt him again, he would let him down the tree.

According to folk tale, after Jack died, he was denied entrance into heaven because of his evil ways, but he was also denied access to hell because he had tricked the devil. Instead, the devil gave him a single ember to light his way through the frigid darkness. The ember was placed inside a hollowed-out turnip to keep it glowing longer.

The Irish used turnips as their "Jack's lanterns" originally. But when the immigrants came to America, they found that pumpkins were far more plentiful than turnips. So the Jack-o-lantern in America became hollowed-out pumpkin, lit with an ember.

Help Needed

1 day a week for house cleaning. Lake County.
440-943-3885

Help Needed

For care of 84-year-old woman. Number of days and hours negotiable. Live-in or commute.
791-5126

Seamstress/Tailor

needed, must be experienced. Top pay and benefits.
Quick Stitch 216-663-0705

Al Koporc, Jr.

Piano Technician
(216) 481-1104

Thanks for Baraga Awards

Dear Mr. Debevec and Fellow Cleveland Baraga ad hoc Committee Members,

On behalf of our families, especially our deceased sisters, Frances Novak and Anne Zak, we wish to express thanks and deep gratitude for the honor that the Bishop Baraga Association and your committee have bestowed upon the Orazem sisters on Saturday, Sept. 5, 1998 in St. Vitus auditorium.

We will always cherish and keep dear in our hearts for the rest of our lives this touching honor. We have never considered it as work (for the Cause of Frederic Baraga), but as a privilege and gift from God.

We were impressed with all the planning and participation for the Baraga Days 1998, Cleveland, Ohio. How lovely it was to see so many people come together to pray, socialize, and enjoy the warm hospitality of our fellow Greater Clevelanders. How wonderful it was to have over 1,000 people gather at our home parish of St. Vitus church on Saturday and to again see over 1,000 people at the Cathedral of St. John the Evangelist the very next day!

And the banquet! It was a well prepared and served dinner by Julia Zalar and her competent staff only to be complemented by Dr. Robert White's beautiful talk about our beloved Bishop Baraga.

We conclude by simply saying again, thank you for honoring our family in such a public manner and with so much kindness and respect by many people from and outside Greater Cleveland.

Please note that we will keep you and the many wonderful members of the Bishop Baraga Association in our daily prayers and thoughts. *Bog Vas Zivi!*

--Marie Orazem and Josephine Ambrosic
Euclid, Ohio.

There is "wine" in winter

Polka Cruise

April 11-18, 1999

Hosted by Al Markic,
WATJ general manager

NCL's Norwegian Sea
7-day Texaribbean Cruise

from \$925 pp

Limited Availability!

Reservation Deadline

December 5, 1998

Call 1-800-659-2662 now.

EUCLID TRAVEL

27078 Lakeshore Blvd.
Euclid, Ohio 44123

NORWEGIAN CRUISE LINE

Ship, Registry, Bunkies and Fares
*World's Norwegian Cruise Line

SUSTER For Ohio Supreme Court

Common Pleas Court
Judge Ron Suster

"Highly recommended"
- Cuyahoga County Bar Assn.

Endorsed by:

- Ohio Fraternal Order of Police
- Ohio Democratic Party
- Ohio Assn. of Consulting Engineers
- Cleveland Building Trades Council
- Natl. Federation of Independent Businesses
- Ohio Society of Certified Public Accountants
- Intl. Union of Operating Engineers Local 18
- Pipefitters Local 120
- Plumbers Local 55
- Teamsters Ohio D.R.I.V.E.
- Cosmopolitan Democratic League
- Irish Political Action Council

Endorsed by:
Ohio Fraternal Order of Police!

Paid for by the Suster for Justice Committee, Robert O'Shaughnessy, Treas., 405 E. Town St., Cols., OH 43215

Primorski Klub says Thanks

The Slovenski Primorski Klub of Greater Cleveland would like to thank everyone who attended our benefit picnic at the Slovenska Pristava on August 30. The members of the Club were both surprised and delighted by the large and generous crowd, particularly our friends who made the trip from Western Pennsylvania, who helped us assist with earthquake relief efforts in Slovenia's Primorje region.

We would also like to acknowledge the dozen of volunteers who gave their time preparing the delicious lunch everyone enjoyed, those who helped at the bar, as well as the Tony Klepec Ansambel for providing the musical entertainment.

We especially thank the following individuals who contributed extra donations:

Mr. and Mrs. Frank Albert	\$20
Mrs. Ana Cendol	\$40
Mrs. Amalia Dejak	\$100
Mr. and Mrs. Lawrence Frank	\$500
Mr. and Mrs. Joseph Hrvatin	\$30
Mr. Joseph Kofol	\$150
Mr. and Mrs. Ivan Kofol	\$100
Mr. and Mrs. Tony Kanalec	\$100
Mr. and Mrs. Tony Klepec	\$50
Mr. and Mrs. Franc Rupnik	\$20
Mr. and Mrs. Victor Tominec	\$20
Mr. and Mrs. Frank Urankar	\$20
Mr. and Mrs. Leo Urh	\$50
Travelmax	\$200
Mrs. Tereza Zelko	\$20
Lincoln Shell	\$50

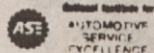
Again, to all who attended, your warm, gracious generosity is greatly appreciated.

Sincerely,
The Board of Directors
Primorski Klub

MAJOR & MINOR AUTO REPAIRS FOREIGN & DOMESTIC STATE EMISSIONS INSPECTIONS

DIESEL ENGINE REPAIRS
4 WHEEL & FRONT WHEEL DRIVES
COMPLETE DRIVE-TRAIN SERVICE
FRONT END ALIGNMENT

EUCLID SUNOCO SERVICE

APPROVED
AUTOMOTIVE REPAIR

Joe Zigman, owner

222ND STREET
940 East 222nd Street
261-9544

200TH STREET
470 East 200th Street
481-5822

4 Frank Yankovic, Long-Reigning Polka King, is Dead

By Ben Ratliff
New York Times

Frank Yankovic, the hard-working singer and accordionist who was crowned the Polka King at a polka contest in Milwaukee in 1948 and was known by that title through five subsequent decades of performing and recording, died Wednesday, Oct. 14, 1998 at his home in New Port Richey, Fla. He was 83.

Although Mr. Yankovic moved to Florida in the late 1980s, the "polka belt" — his hometown, Cleveland, and the mid-Atlantic and upper Midwestern states — was his territory. Until 1994, when he retired after 65 years on the road, he played "Champagne Taste and a Beer Bankroll," "Happy Mountaineer," "My Wife's Chirping Voice Polka," and "In Heaven There Is No Beer" in up to 300 shows a year.

The modern polka evolved from a Bohemian dance dating from the 1830s. After the great wave of Polish immigration to the United States in the early 20th century, different styles of the two-beat dance music emerged: mainly the East coast, Chicago and Cleveland-Slovenian.

Mr. Yankovic became the premier figure in the Slovenian style, and though he still played songs derived from traditional Eastern European folk melodies, he updated the oom-pah, shedding the heavy brass in favor of a banjo, a saxophone and an electric organ.

Mr. Yankovic's parents were Slovenians who had come to the United States in 1903 and met in a lumber camp in Davis, W.Va. Mr. Yankovic was born in Davis, but when his father ran afoul of the local authorities with his bootlegging business, the family relocated to the Slovenian-Italian section of Cleveland called Collinwood, where Mr. Yankovic stayed through his young adult life.

Impressed by the accordion playing of one of his father's boarders, Mr. Yankovic took lessons from him starting at age 9. Within a few years he had mastered the button accordion and started supplementing the family income with his playing. His exposure on a local Slovenian radio program led to greater renown, and his band, the Slovenian Folk Orchestra, cut two records that became local hits.

After serving in World War II, in which he fought in

the Battle of the Bulge, Frank Yankovic and his band, the Yanks, did "Just Because" for Columbia Records, a song previously recorded by the Texas hillbilly Shelton Brothers.

Since the war, polka and country music have shared audiences as the twin musics of America's working-class steel country. In later years Mr. Yankovic would record with Chet Atkins, Riders in the Sky, and Cowboy Jack Clement.

"Just Because" was a crossover hit and the first polka record to sell more than a million copies. The following year Mr. Yankovic had almost as great a success with "Blue Skirt Waltz." It was a time of obsession with ethnic music in the United States, especially Spanish and Cuban, but even Mr. Yankovic was mainstreamed: he went to Hollywood, where he filmed movie shorts, played at the Aragon Ballroom and made records backing artists like Doris Day.

"I want to see how far the polka really can go," he told Time magazine in 1950. "There's no reason why polkas shouldn't be just as popular as rumbas."

In the early 1960's Mr. Yankovic found his greatest sideman, the accordionist Joey Miskulin, who would serve the five-man band both as accordionist (while Mr. Yankovic sang) and record producer to the end. In recent years Mr. Yankovic made novelty records with the parodist "Weird Al" Yankovic, whom he believed may have been a distant relative. He recorded with the author and singer Kinky Friedman and the actor Drew Carey. In 1986, the first year the polka became a category, he won a Grammy Award; since then he has been nominated for three more.

Mr. Yankovic's retirement was widely reported in 1994, but this was to be a repeated announcement, each one with a party to celebrate it. His last performance was 15 months ago in Ohio.

Mr. Yankovic is survived by his wife, Ida, of New Port Richey, Fla., and nine children: Linda Takita of Pleasanton, Calif.; Frank Jr. of Mayfield Heights, Ohio; Richard, of Maui, Hawaii; Andrea McKinnie of Avon Lake, Ohio; Gerald, of Alaska; Mark and Robert, both of Cleveland, and Teresa and Tricia both of Ohio.

Jadran Singers Setting Stage for 'Winter Holiday' Concert

Now that the picnic season is over, the Jadran Singing Society is busily rehearsing for their Fall program.

An invitation is extended to join us on our "Winter Holiday in Slovenia," to be presented at the Slovenian workmen's Home, 15335 Waterloo Road, on November 14.

A delicious meal will be served from 5 p.m. until 6:30 p.m. the menu consists of breaded chicken and roast pork, including soup, salad, home fries, vegetable, rolls and butter, dessert and coffee.

Promptly at 7:00 p.m. the "Winter Holiday in Slovenia" will begin, under the direction of Florence Unetich. The chorus will present melodies such as "Srebrne Smucine," "Na Zdravje Vsem," "Kamnik Polka," "Zima," "Huda Zima."

The ladies chorus will sing "Smucarska" and

"Carol of the Bells." Also slated to perform is our "Jadran Songbirds," "Florence Unetich and Angela Zabjek."

As an added attraction, we have invited the grandchildren of our members and their parents to join us in a Christmas Carol. Our piano accompanist is Tom Rotar and our accordion accompanist is Fred Ziwick.

Immediately following the program, there will be dancing to the tunes of Fred Ziwick and the International Sound Machine.

All this for the price of \$18. You may phone in your reservation to Betty Rotar at 216 - 481-3187 or yours truly at 440-951-1694. Tickets will also be available at the Polka Hall of Fame or any Jadran member.

Thanking you in advance for all your support and will see you on the 14th of November.

--Dolores Dobida
Recording Secretary

Specialists in
Corrective Hair Coloring

tina & brenda's
HAIR SALON

5216 Wilson Mills Road
Richmond Hts., Ohio 44143

461-7989 / 461-0623

SPECIALIZING IN FIRE DAMAGE REPAIR

YANESH
BROS.

CONSTRUCTION CO., INC.

William S. (Bill) Yanesh

EAST	WEST
29013 EUCLID AVENUE	12205 SOBIESKI ROAD
WICKLIFFE, OHIO 44092	CLEVELAND, OHIO 44135
943-2020	941-5010
943-2026	941-3358

Vote for Joe Slovenec
On November 3
For U.S. Congress in Ohio's 10th District

THE SLOVENEC FAMILY
Joe Slovenec — a family man who stands for the family.

Joe Slovenec is a man of integrity. He is a family man, a successful businessman, and a fighter. Joe Slovenec is 100% pro-life. He will work to reduce your taxes, and to reduce government controls of businesses, local communities and families.

To volunteer or contribute, call
1-888-GO JOE GO

Paid for by Slovenec for Congress, 5957 State Road, Parma OH 44134

GENERAL LABOR NEEDED
Structural steel fabrication, experience needed. Saw cut - drilling - drive truck occ., and clean license.

WELDER NEEDED
5 Years minimum experience, plate and miscellaneous structural steel.

Excellent benefits.
Call for appointment 216-641-7835

(Oct 22)

GORJANC
HEATING & COOLING
A Name For All Seasons.

FURNACES - BOILERS
AIR CONDITIONERS - HEAT PUMPS
GEO-THERMAL SYSTEMS
RADIANT FLOOR HEATING
AIR CLEANERS - HUMIDIFIERS

AMERICAN STANDARD
Built To A Higher Standard

COMFORT CONTRACTOR
Residential - Commercial
944-9444
30170 Lakeland Blvd.

CARE
HEAT AND COOL PUMP CONTRACTORS

Coming Events

Saturday, Oct. 24

Zarja Singing Society Fall Dinner and Concert at Slovenian Society Home. Dinner 5 p.m., concert begins at 7 p.m., dancing to Ray Polanz follows. Tickets \$18 adults. Information call (440) 257-2540.

Sunday, Oct. 25

St. Vitus Alumni Annual "Hall of Fame" day with 12 noon Mass in St. Vitus church; dinner following in the auditorium.

Sunday, Oct. 25

St. Mary's (Collinwood) Alumni Banquet in school cafeteria following 12 noon Mass. Tickets \$15. Check to St. Mary's School Alumni, 15519 Holmes Ave., Cleveland, OH 44119.

Sunday, Oct. 25

Clambake and Steak Dinner, Slovenian National Home, 3563 E. 80th St. from 2 to 4 p.m. Wayne Tomsic Orchestra 4 to 7 p.m. Donation \$19. Tickets call 641-9664, 341-6136 or 1-440-243-4062.

Saturday, Nov. 7

Glasbena Matica Fall Concert, Slovenian National Home, 6409 St. Clair Ave. Cocktail hour 5 to 6 followed by dinner served by Annie's Restaurant. Dance by Fred Zwich Orch. Tickets \$18. Call 1-440-884-6143.

Saturday, Nov. 14

Jadran Concert, "Winter Holiday in Slovenia," in Waterloo Hall, Cleveland. Chicken and roast pork dinner from 5 to 6:30 p.m. After concert dance to Fred Ziwich Orchestra. Tickets \$18. Call 216-481-3187 or 440-951-1694.

Friday, Nov. 20

Turkey dinner (5:30 to 8 p.m.) with all trimmings and dessert at Newburgh Slovenian National Home, 3563 E. 80 St., Cleveland. Donation \$7.00

Saturday, Nov. 21

Collinwood Slovenian Home, Night at the Races.

Sunday, Nov. 22

25th Anniversary Slovenian National Art Guild

Show, Slovenian Society Home, Euclid, Ohio. Show hours 11 a.m. to 5 p.m.

Wednesday, Nov. 25

Slovenian National Home, 6417 St. Clair Ave., Annual Thanksgiving Eve Jam Session. Doors open 7 p.m. Admission \$2. All musicians welcome.

Thursday, Nov. 26

Tony Petkovsek's Thanksgiving Day Polka Party, beginning at 4 p.m. in Marriott Hotel at Key Center, 127 Public Square, Cleveland. Donation \$12.

Friday, Nov. 27

Tony's Friday Polka Party, 4 p.m., until ? at Marriott Hotel at Key Center, 127 Public Square, Cleveland. Donation \$12.

Saturday, Nov. 28

National Cleveland Style Polka Hall of Fame Crystal Awards Show XI at Shore Cultural Center, Euclid, Ohio. "Meet the Winners" dance in evening at Marriott Center Downtown Hotel, Cleveland.

Saturday, Dec. 5

St. Mary's (Collinwood) Slovenian School St. Nicholas program, school auditorium at 6:30 p.m.

Sunday, Dec. 6

St. Nick (Miklavz) sponsored by SKD Triglav, Milwaukee.

**In Lake County:
RE-ELECT**

ZUPANCIC Your AUDITOR

27 Years Experience
in Government Finance

EDUCATION

- Bachelor of Science - Accounting Finance Dyke College
- Associate Degree in Accounting - Cuyahoga Community College
- Graduate - St. Joseph High School - Cleveland
- Continuing Education - Various Seminars, State Auditor, Department of Taxation, Auditors Assoc

EXPERIENCE

Auditor - Lake County, 1987 - Present
Finance Director - City of Willowick, 1979 - 1987
Auditor & Supervisor - Tax Department - city of Cleveland, 1971 - 1977
Served - President, Vice President, Treasurer of N.E. Auditor's Association of Ohio

PROFESSIONAL AFFILIATIONS

National Government Finance Officer's Association
Executive Committee Ohio County Auditor's Association
N.e. Auditor's Association of Ohio
International Association of Assessing Officers
Accounting Advisory Council - Kent State University
National & Ohio Weights & Measures Association

COMMUNITY ACTIVITY

Member St. Mary-Magdalene's Parish
Past Commissioner & Manager Boys Softball League
Past President & Member 22nd Division Kiwanis Club

PERSONAL

Married - Wife, Penny; three Sons, Edward, Frank, Matthew
Lake County Resident 23 Years

QUALIFIED * COMPETENT * CARES

Diane Dunlop, Treasurer, 7272 Atexanndee Rd., Concord 44077

PERKIN'S RESTAURANT

22780 Shore Center Dr.

Euclid, Ohio 44123

216 - 732-8077

Operated by Joe Foster

ZALAR ACCORDIONS

FOR SALE

ACCORDION C, F, B flat, E flat

Brand New Piano Accordion

5 Treble Shifts and

1 bass shift

Johns own Chromatic Accordion

Several Student Model Accordions also available

CASES INCLUDED IN ALL MODELS

Call 1-(440) 255-5911

Drive in - or Walk In

BRONKO'S Drive-in Beverage

510 East 200th St. DMH Corp.

Euclid, Ohio 44119 531-8844

Imported and Domestic Beer and Wine

Soft Drinks - Milk - Ice - Snacks

Imported Slovenian Wines

Radenska Mineral Water -

⇒ We have all Ohio Lottery Games ⇐

Open Mon. - Sat. 10 a.m. - 10 p.m.

Sunday (No wine sold) 11 a.m. - 5 p.m.

Owner - David Heuer

USED CAR REDUCTION SALE NORTH COAST

<p>'98 MERCURY MYSTIQUE Power window & locks, ABS brakes, alloy wheels, rear defroster, air. \$12,980</p>	<p>'98 FORD MUSTANG GT 17" wheels, sunroof, AM/FM cass. w/D, full power, auto, AC. 1,932 Miles</p>	<p>'97 LINCOLN MARK VIII LSC Full power, chrome wheels, sunroof, 12K miles. \$29,880</p>	<p>'97 MERCURY VILLAGER Tu-Tone, quad seating, power windows & locks, air, AM/FM stereo, cass. \$16,995</p>
<p>'97 MERCURY SABLE 4 dr, GS, alloy wheels, cruise, tilt, cass, full power, split seat. \$14,860</p>	<p>'97 MERCURY TRACER LS 4 Dr., auto, air, AM/FM stereo cass., PS, PB \$11,970</p>	<p>'97 LINCOLN CONTINENTAL 5 spoke Chrome wheels, Leather, Sunroof, Full Power LOW MILES</p>	<p>'96 LINCOLN TOWN CAR Signature Series, Leather, Sunroof, Alloy wheels, Full Power \$24,380</p>
<p>'95 LINCOLN TOWN CAR SIGNATURE SERIES Alloy wheels, climate control, digital dash, full power. \$20,980</p>	<p>'95 VW JETTA 4 Dr., sunroof, AM/FM stereo cass., power locks, alloy wheels Low Miles</p>	<p>'94 OLDS CUTLASS CIERA 4 Dr., V6, ABS, power locks, AM/FM cass., sport wheels 38,483 Miles</p>	<p>'93 FORD TAURUS 4 Dr., GL, auto, air, power windows & locks Low Miles</p>
<p>'93 MERCURY TRACER Auto, air, AM/FM stereo, power steering, cloth interior \$6880</p>	<p>'92 MERCURY TOPAZ Auto, air, sport wheels, AM/FM stereo, rear defroster. MUST SEE!</p>	<p>'92 OLDS CUTLASS SUPREME LS 2 Dr., V6, alloy wheels, full power, AM/FM cass. \$8870</p>	<p>'92 BUICK SKYLARK 4 DR. Grand Sport V6 leather, full power. \$8280</p>
<p>'91 MERCURY GRAND MARQUIS 4 Dr., LS, Alloy wheels, Landau top, Full power, climate control. 35,148 Miles</p>	<p>'91 FORD TAURUS 4 Dr., GL, power locks & windows, V6, air, AM/FM stereo cass. \$6860</p>	<p>'88 MERCURY GRAND MARQUIS 4 Dr., auto, V8, auto, full power \$2995</p>	<p>'85 MERCURY GRAND MARQUIS 4 Dr., V8, power windows & door locks, wire wheels. \$1795</p>

Between Rt. 91 & 305. Just West of Rt. 91 On Euclid Avenue 10-9-98

NORTH COAST

3434 EUCLID AVENUE • WILLOUGHBY OHIO • 44094 • OPEN MON. & THURS. TIL 9, TUES, WED, FRI. & SAT. TIL 6 PM
(440) 951-0800 A Brand New Dealership With Over 30 Years Experience. (440) 942-5500

HAPPY NEWS

The October meeting of the Holmes Avenue Pensioners provided the 179 members in attendance with a nostalgic look back at the organization's 26 year history. At the suggestion of Matt Zabukovec, Gus Petelinkar and Jenny Schultz researched and presented reports on what transpired before 1998 so that newer members might have a better appreciation of who and what led us up to what we are today.

In April of 1962, a small group of men, calling themselves "The Collinwood Pensioners Club" met in the club room at the Holmes Avenue Hall. Officers were Anton Skapin, Pres., Frank Komedar, V. Pres., Frank Mrzlekar, Sec., and Joseph Mlakar, Treas. The name "Holmes Avenue Pensioners" was established the following year when the group, which had grown to 80 members, moved to its present meeting site in the hall on the 1st floor. The "men only" rule was soon dismissed as the wives of members pressed for admittance and as more women became retirees themselves. Anna Kozel, mother of present members Ann Lemmo, Helen Somrak and Vida Strukal, became the 1st woman to become an officer.

In 1964 it was decided to establish dues which began at 25c a month. Refreshments at the meetings, including beer, wine and liquor, were always served free. (Those were obviously the good old days). All minutes were written in Slovenian until 1974 when, as second generation individuals started to join the group. English became, if not preferred, then certainly the necessary language of record. By 1984 the organization could boast of a membership of 251 retirees, an increase of over 300% in just 10 years.

During the past 26 years, there have been only 4 presidents beginning with Anton Skapin (1962-67), Joe Ferra (1967-86), Gus Petelinkar (1987-88), and John Habat (1988-present). These individuals have taken us through a fantastic period of growth and have maintained over the years the spirit of social community along with a good helping of Slovenian pride. We thank them all for leading us this far.

Jennie Schultz, the first member to take on the responsibility of trips and other special activities in 1986, reported that trips began with simple monthly outings that RTA provided

around the city. These were taken following the meetings and lasted about 3 hours. Once most of the greater Cleveland area had been covered, Jenny, along with her husband Carl, began a series of more diversified trips which they created based on special themes they devised, giving each outing a unique festive touch.

Jenny recalled one especially humorous adventure that took place on a trip to Toledo at one of the large Christmas stores there. Among the special decorations was a "talking" Santa Claus. Much to the utter amazement of our group, the Santa spoke Slovenian greetings as they walked by. Unknown to them, Jenny's brother, Frank Sullen, hid himself behind Santa with a microphone and thoroughly enjoyed the looks of disbelief on the faces of the startled pensioners.

Taking us from the nostalgia of yesterday to the meeting of the day, President John Habat acknowledged birthdays and anniversaries. Among them were Joe and Frances Klemencic celebrating their 50th and Ruth and Fritz Hribar (51st). Congratulations and best wishes to both couples.

Frank Ponikvar entertained nominations from the floor for officers for the 1999-2000 term. Since no nominees accepted the nomination and because of those nominated by the committee at last month's meeting, both Stan Rome and Al Tercek respectfully declined. The slate of nominees stands as follows: President: John Habat, John Kozlevchar, V. Pres. Matt Zabukovec, Sec. Jenny Tuma, Treas. Louise Fujda. Voting by written ballot will take place at the Nov. 11th

meeting. We encourage all members to come out and vote.

Finally, a moment of silence was held in memory of deceased members Tony "Ham" Laurich, Alice Struna and Vera Tolar. May they rest in God's peace and may peace be with their families and friends during this sad time. Our deep and sincere condolences to them all.

Although not a member, we learned at the meeting of the passing of Frankie Yankovic. How many of us can still remember back to those early days when Frank, a relative unknown outside the Collinwood area, played for weddings and dances right here in our own Holmes Avenue Hall, and how many of us remember him as an old friend and neighbor, too. The early history of Frank Yankovic is a part of our own personal history as well and, as such, makes his passing a sad event for us all.

Many tributes and recollections for and about Frank will certainly be made over the next few weeks. On a personal note, I'd like to add one of my own. In 1969 I was traveling in South Africa, about as far away from home as I had ever been and as far removed from my own cultural background as one could get. One evening, in some small town whose name I no longer remember, I was listening to the radio when to my utter shock, amazement and delight, I suddenly heard them play a record by Yankovic. I was totally stunned and for the first and only time in my life, I cried as I listened to a polka. Obviously, Frank Yankovic music made the world a smaller, comforting place for me that evening. Home was magically right there in my room.

Zarja Singing Society Fall Concert honors Gershwin

EUCLID, OH - The Zarja Slovenian Singing Society will have their annual fall dinner and concert on Saturday, October 24 at the Slovenian Society Hall in Euclid, Ohio. You are all invited to attend.

The event begins at 5 p.m. with a Slovenian-style dinner, and then relax to enjoy the musical concert program at 7 p.m. the evening will be topped off with four hours of dancing to the music of the Ray Polanz Orchestra. The price for seven hours of eating, listening, dancing and pleasant conversation is only \$18.

The program that we are offering of tuneful Slovenian and American choral music is interspersed with specialty duets and quartets of singers. This year happens to be the 100th anniversary of George and Ira Gershwin. Among the songs you will hear at Zarja's concert will be a Gershwin medley of songs such as "I Got Rhythm," "Embraceable You," "Summertime," and "Swanee."

The Zarja chorus will also present its rendition of Johann Strauss' "The Blue

Danube," when you may want to close your eyes and let all the beauty of the music flow into your ears. For the quartets and duets, you may want to watch the singers because there is always animation of interest in the smaller groupings.

A medley and songs by Avsenik and Slak, as well as old-time Slovenian standards will be presented. For understanding of the lyrics and enjoyment of their message and beauty, your Slovenian heritage and knowledge will come in handy. But, we will attempt to give a synopsis of some of the songs. Many of the tunes are the type that stick in your mind so that you may find yourself humming them for a few days after the concert.

The price for seven hours of eating, listening and dancing is only \$18. Tickets are available from Zarja members or by phoning Barbara Elersich at (440) 257-2540, Vicky Kozel at (440) 531-5541 or Sophie Elersich at (440) 531-8402. We thank you for your support and look forward to having you join us on Saturday, October 24th.

House for Sale

WICKLIFFE RANCH, Central A.C., 2 bedrooms, stone fireplace in large living room, dining room, basement, attached 2-car garage with attic, stove and refrigerator. Lot 100x290.

1-440-942-5381

Pork for Sale

Grain fed pork being sold through October only, at 75c a lb. hanging weight. Processing can be done at Trumbull Locker at 25c per lb., cut, wrapped & frozen. Thompson, Ohio.

1-440-298-3442

432-1114

Ann's Dressmaking and Alterations

Tues.-Sat.: 11 a.m. - 6 p.m.
(Same Day Service)
Weddings, Special Occas'ns
6027 St. Clair Ave., Cleve.

W. MAIER DOORS UNLIMITED

Garage door repair and replacement. Entrance and storm doors. Door openers and electrical repairs. Call (Slovenian) Walter Majer at 216 - 732-7100. Emergency pager: 216-506-8224.

JEAN MURRELL CAPERS IS

"FOR" SERVING YOUR NEEDS, whether young or older than young;

"FOR" PERSONAL WEEK-END CONTACTS with you through my Neighborhood Congressional Offices;

"FOR" SOLUTIONS TO YOUR PROBLEMS if you are elderly like me; I am 85 1/2 years of age and have lived in Cleveland 79 years, 69 years on East 40th Street where I now live in the home purchased in 1930 by my parents, the late Edward E. and Dolly Ferguson Murrell, both graduates of what is now Kentucky State University, Class of 1901 and Class of 1903, respectively; and

"FOR" WORKING CLOSELY with your Councilman or Councilwoman, your State Representative, your State Senator and your United States Senators "FOR" WE, THE PEOPLE "with liberty and justice for all".

VOTE "FOR" YOURSELF! VOTE "FOR"

JEAN MURRELL CAPERS - INDEPENDENT

Member of Congress, 11th District, Ohio

Tuesday, November 3, 1998

Polls Open 6:30 a.m. - 7:30 p.m.

Friends of Jean Murrell Capers for Congress, 11th District, Ohio. Y.C. Parrish, Chairman: Telephone (216) 631-6578

Death Notices

LILLIAN PIANECKI

Lillian Pianecky witnessed the evolution of tailoring from the traditional hand cutting of suit material to computerized laser cutting of cloth during the many years she worked at the Richman Brothers Co. plant on E. 55th St., Cleveland.

She was a supervisor when the Richman family relinquished control to another corporation in 1969. The new owners eventually began transferring work to other locations and laying off local employees. As the leader of an employee committee, Mrs. Pianecky succeeded in gaining time and assistance for the workers who were facing dismissal. Mrs. Pianecky was with the company for 41 years until the factory closed in 1992.

Mrs. Pianecky died Friday, Oct. 16, 1998 at Medina Euclid Hospital. She had lung cancer. She was 66.

She was born in Cleveland and was raised in the St. Vitus Catholic Church neighborhood. Her parents had met on a steamship while emigrating from Yugoslavia to the United States. She graduated from Notre Dame High School. After she married John Pianecky 46 years ago, she traveled with his parents to what is now the Republic of Slovenia. She met relatives for the first time. She also hosted them when they accepted her invitation to visit Cleveland.

Mrs. Pianecky lived in Euclid. Passing motorists would stop to compliment her on the floral display that graced her yard.

She and her husband belonged to Slovenska Pristava in Harpersfield, Ohio, the Slovenian National Home in Cleveland, Euclid and Fairport Harbor, and the Croatian Lodge in Eastlake. They were members of the St. Vitus Alumni.

Mrs. Pianecky was a life member of the American Mutual Life Association, a Slovenian fraternal benefit society.

In addition to her husband, Mrs. Pianecky is survived by three sisters.

Services were at 9:30 a.m. Wednesday, Oct. 21 in St. Mary of the Assumption Catholic Church, 15519 Holmes Ave., Cleveland, OH 44110.

Memorial donations to the church or to the Hospice of the Western Reserve, 5786 Heisley Rd., Mentor, OH 44060.

Arrangements are by the Zele Funeral Home on E. 152 St., Cleveland.

Use Weights

Researchers now suspect that much of the weakening that was traditionally blamed on aging is actually the result of muscle atrophy from disuse.

Between ages 20 and 60, inactive people can lose up to 40 percent of their muscle mass.

By exercising with weights people can live in middle years with the strength and vigor of much younger folks.

Use barbells or full soup cans, weigh machines, elastic stretchers; or do push-ups, chin-ups, and squats.

A meteor shower called the Leonids peaks on November 17. They may be hard to find, however, because the moon is just past its full phase.

In Memory

Anne M. Smith of Warren, PA renewed her subscription plus enclosed an additional \$20.00 donation in memory of **Florijan and Anna Mocilnikar**.

In Memory

Harry Brule of Euclid, Ohio renewed her subscription plus enclosed an additional \$30.00 in memory of his wives **Mary Brule** and **Marie Brule**, and his mother **Mary Kusar**.

In Dedication and Memory

David K. Kočjancič of Streetsboro, Ohio paid his subscription plus enclosed a donation of \$50.00 in dedication to **Rich and Dolores Kocjancic** (parents), and in memory of **Frank and Helen Bokar** (grandparents).

Flower Power - Lawn & Garden Care

Seasonal flower planting, grass trimming and edging.
Call Michael Mivsek
(216) 361-9909

CARST-NAGY Memorials

15425 Waterloo Rd.
481-2237
"Serving the Slovenian Community."

Zele Funeral Home

MEMORIAL CHAPEL

LOCATED AT

452 E. 152 Street

Phone 481-3118

Family owned and operated since 1908

Glasbena Matica Salutes Sinatra at Concert 7

Glasbena Matica will present its annual Fall Concert on Saturday, November 7th at the St. Clair Slovenian National Home, under the direction of Thomas Weiss.

The program will feature a varied selection of musical numbers to please all tastes. Of special interest are two lighthearted compositions by the German composer, Felix Mendelssohn, one in English, and one translated into Slovenian, which are certain to delight the audience.

Also, an arrangement from the jovial operetta, "Planinska Roza," as well as a rendition of the beautiful waltz, "The Blue Danube," by the famous composer, Johann Strauss will be performed by the chorus.

To complete the evening, we will present a medley entitled "Sinatra Showcase," which is somewhat of a tribute to the late and great Frank Sinatra.

Doors of the Slovenian National Home will open at 5 p.m., with a complete Slovenian style dinner with all the trimmings prepared and served at 6 p.m. by Anne Leben of Annie's Restaurant. Following the concert, music for dancing and listening pleasure will be provided by the Fred Ziwick Orchestra.

Tickets for this event are \$18 per person. Reservations can be made by calling Cathy Hopkins (440-884-6143), or by contacting any chorus member. Tickets are also available at the Polka Hall of Fame in Euclid, Ohio.

Glasbena Matica looks forward with great pleasure to entertaining you, the public, and sincerely hopes you will reserve this one evening to share with us in song, dance, and friendship.

Na svidenje.

--Dolores Sierputowski
Publicity

Becks Married 63 Years

Frank and Mary Beck will celebrate their 63rd Wedding anniversary on Monday, October 26, 1998.

Family and friends wish them many more years of good health and happiness.

Also celebrated were Frank's 93rd and Mary's 85th birthdays during the month of September.

God bless them both.

--The Beck Family

Donation

A big and most sincere thank you to **John Dennis and Barbara Pangonis** of Mentor, Ohio who donated \$25.00 to the American Home newspaper.

Goulash Dinner

The Annual Goulash Dinner, sponsored by Saint Mary (Collinwood) Holy Name Society, will be held in the school cafeteria, 15519 Holmes Ave., Saturday evening, Nov. 7. Serving begins at 6 p.m.

Tickets are \$6.00 and may be obtained from Holy Name members and at the rectory office.

Congratulations

Although belated, my congratulations for your 100 years of hard work and success. I am so proud of the persistence and aggressiveness of all the personnel involved. I hope I've persuaded a few subscriptions in my personal commercial for the publication.

As a small "post script," I was enlightened when a list of Slovenian words were published and with their meaning. I was reminded when my father (Martin Poljanec) called the car a "skatla." I always thought it was a description of the car (as I describe mine in American as a "jalopy."). Lo and behold I find a skatla is a box. Interesting.

--Olga Schley
Dorset, Ohio

50th Anniversary

Congratulations to Jennie Schultz of Euclid, Ohio who celebrated 50 years as a Registered Nurse, having graduated from St. Alexis School of Nursing in Cleveland.

Chocolate Popcorn

6 cups air-popped popcorn
1 tablespoon margarine
2 tablespoons light corn syrup
1 tablespoon cocoa powder
1 1/2 tablespoons skim milk
1/8 teaspoon salt

Keep popcorn warm in oven while making chocolate sauce. In small pan, melt margarine over low heat. Add corn syrup, cocoa, milk and salt. Stir over low heat until well blended and mixture is hot. Pour over warm popcorn. Quickly stir to coat all pieces.

It's
COOL
To Be
SLOVENIAN!

LAVRISHA

Construction & Repair

BUILDING IMPROVEMENT SERVICES

6507 St. Clair Avenue - Cleveland, Ohio 44103
216 / 391-0035

St. Vitus Parish Mission

St. Vitus Parish will host the Mission which will be a special time of spiritual renewal. The Mission will be held on five consecutive evenings beginning on Sunday, October 25 through Thursday, October 29 from 7:00 - 9:00 each evening. Following the Thursday evening program, a social will be held in the auditorium.

Father Wally Hyclak, from the St. Joseph Christian Life Center, will conduct the Mission. Each evening will be different from the other evenings and will include a variety of activities: prayer, music, Scripture and a message of love and hope from Father Wally.

We invite members of surrounding Catholic parishes, members of all other churches in the area and all people of good will to attend. Adults and students who are junior high age and older are invited to attend. Everyone is welcome.

The Power of Pink! Supporting Breast Cancer Awareness Month Is Easier Than You Think

(NAPS)—It's easier than ever for consumers to get involved in October's Breast Cancer Awareness Month. Since breast cancer is the leading cause of American female deaths between the ages of 15 and 54, many companies are beginning to develop "pink" products available at retail. These promotions offer consumers an opportunity to contribute their dollars from product purchases to breast-cancer related programs that ultimately generate awareness and new research possibilities.

For the last few years, companies from Estée Lauder to General Motors and Reader's Digest, have created "pink products" to support breast cancer awareness. This year, Swarovski, the largest producer of full cut crystal in the world, joins rank with the introduction of a limited edition pin from their branded jewelry collection.

The Compassion Pin features two prominent symbols of this century often associated with compassion: the bouquet and the ribbon. Both parts are encrusted with brilliant crystal pavé in light rose, white and jonquil. The Compassion Pin is individually hand-crafted and plated with fine gold and pure rhodium.

The Compassion Pin retails for \$150 in major department stores

nationally and is available until December 1998. A minimum donation of \$25,000 generated from sales of the pin will be donated to the American Cancer Society Breast Cancer Network to support research, services to patients and families, and education programs to build awareness of early detection.

In October browse your local department store or call 1-800-426-3088 and look for "pink" products like Swarovski's Compassion Pin, that make contributing to Breast Cancer Awareness Month easy and beautiful, inside and out!

Greetings from Slovenia

The American Home newspaper received the following post card from Slovenia:

I met the President of the International Red Cross here in Slovenia. The weather is beautiful.

--Mario Kavcic
Cleveland

JENKO'S ELECTRICAL SERVICE

Old & New Wiring
New Fuse boxes
no Job Too Small
Seniors Discount
Insured
481-7432

(2nd & 4th week x)

Art Guild Celebrates 25th

The Slovenian American National Art Guild is celebrating its 25th anniversary with a Holiday Artists and Crafts Show and Sale on Sunday, November 22.

The theme is Christmas with the spotlight on suitable items and gifts as well as exhibits centering around Slovenian observations and customs. Of course, there will be many other attractions to make this a special bazaar.

Invitations are extended to artists and crafts persons to join us at the Slovenian Society Home, Euclid, Ohio. If you are interested in having a booth or table you can get more details and information by calling Justine Skok, 1-216-261-1253.

Meeting

The Newburgh-Maple Hts. Pensioners Club October meeting will be on Wednesday, October 28 at noon in the Slovenian National Home, 3563 East 80th Street off Union Ave. Note the meeting will be on the fourth Wednesday of the month. Our attendance prize will be \$10.

Our November meeting date has not been scheduled because the fourth Wednesday is the eve of Thanksgiving. It probably will be on Nov. 18.

Our annual Xmas Dinner Meeting will be on Wednesday, Dec. 16 at noon at the Slovenian National Home off Union.

Turn Clocks BACK

Before going to bed on Saturday, Oct. 24, turn your clocks BACK one hour.

DID YOU KNOW

Slovenia...

Joseph Zelle

According to *Naša Družina* in its October issue, Slovenians are among the biggest consumers of medicine!

Iron workers wind orchestra, *Ravné*, recently visited Berlin where they presented a concert. The 58 members hold three world championships. Congratulations!

Dušan Hauptman, captain of the Union Olympians basketball team retired from active playing. Now 38 he has been one of the most famous Slovenian basketball players.

Slovenian Home in Collinwood, on Holmes Ave. was the first one built in Cleveland, and in Ohio. It was dedicated officially on August 24, 1919. Next August will be its 80th anniversary!

The bishops of Slovenia will be inviting Pope John Paul II to Maribor for the third anniversary of his visit to Slovenia. It is hoped that at that time the Pope will pronounce our Blessed Anton Martin Slomšek a saint in the Catholic Church.

Pope John Paul II, has requested each nation to prepare a list of martyrs for their Faith during the Twentieth Century. The committee for Slovenia has already prepared a list of 157 martyrs from the Ljubljana Diocese, 23 from the Maribor Diocese, and 19 from the Koper Diocese.

Take Vitamin E

Several studies suggest that a sizable daily dose of vitamin E can reduce the risk of heart disease by as much as 40% - a big deal when you consider heart disease is the leading cause of death for women over 65.

VOINOVICH

for U.S. Senate

Vote November 3rd for George V. Voinovich

Experience We Can Trust

- ▶ George Voinovich consistently supported the self-determination and independence for the Republic of Slovenia.
- ▶ Governor Voinovich has led two Ohio business trade missions to Slovenia and actively promoted Slovenia for admission to NATO.
- ▶ Governor Voinovich and his family are members of the American Mutual Life Association, Slovenian Catholic Fraternal Association, Slovenian National Benefit Society and the Slovenian American Heritage Foundation.
- ▶ Governor Voinovich fought to preserve the Slovenian radio program on both the Voice of America and Cleveland's Public Radio station.
- ▶ Governor Voinovich was named "Slovenian Man of the Year" by the Federation of Slovenian Homes.

HE IS ONE OF US!

"You show me someone who is proud of their ethnic heritage, and I'll show you a great American"

VESTI IZ SLOVENIJE

Obrambni minister Alojz Krapež moral odstopiti - Izstopil tudi iz SLS

V torek je obrambni minister Alojz Krapež podal ostavko kot obrambni minister. Predsednik vlade Janez Drnovšek je odstop sprejel. Obenem je Krapež izstopil tudi iz SLS, ker mu je stranka po daljšem notranjem posvetovanju odrekla podporo. Krapež naj bi si na nepravilčen dodelil vladno stanovanje. Novinarjem je Krapež sicer dejal, da ima v zvezi s stanovanjsko afero "čisto vest", da pa brez podpore SLS ni mogel več vztrajati. Ni še jasno, kdo naj bi nasledil Krapeža, novi minister naj bi prišel iz vrst SLS.

Kriza v SLS se nadaljuje

Vodstvo SLS ta teden še vedno ocenjuje, kako bo ravnalo v zvezi s krizo, ki je nastala ob razkritju domnevnih nepravilnosti pri strankinem financiranju. V zadevi naj bi bil po nekaterih trditvah neposredno povezan predsednik Marjan Podobnik, ki pa to zanika in meni, da gre za konstrukt. Poleg Podobnika samega naj bi imela najbolj sporno vlogo Boža Grešovnik, ki kljub očitkom noče izstopiti iz izvršnega odbora SLS. Grešovnikova, ki je menda nesporno precej tesno povezana z Marjanom Podobnikom, je vodila finančne transakcije fizično izpeljala. Ta "afeta" bo, kot kaže, še precej časa trajala.

Trenja v vladajoči koaliciji

Premier Janez Drnovšek vodi koalicijo, ki jo sestavljajo njegova LDS, Marjan Podobnikova SLS, in DeSUS, sicer močno levičarsko ustrojeno stranko upokojenec. Sama SLS je v notranji krizi, v glavnem zaradi morebitnega nelegalnega financiranja, ta teden je morala žrtvovati obrambnega ministra iz svojih vrst, v zameno za to žrtvovanje pa zahteva, da bi Drnovšek zahteval odstop šolskega ministra Slavka Gabra, ki naj bi nosil odgovornost za še drugo afero. V interpelaciji

ji zoper Gabra v Državnem zboru naj bi 19 poslancev SLS glasovali proti Gabru, ki je iz vrst LDS, ima strankino podporo (in menda že zagotovljenih potrebnih 46 glasov), takšno glasovanje zoper koalicijsko partnerico pa bi nadaljnji obstoj le-te omajalo. Zraven vsega tega, je zaradi nezadovoljstva nad njenim zelo podrejenim položajem v koaliciji, je stranka DeSUS "zamrznila" svoje spoštovanje koalicijskega dogovora, po katerem se je vladni koaliciji pridružila pred dvema letoma. Nekateri opazovalci skrajno napete politične razmere komentirajo kot najbolj pošastne od prihoda demokracije, drugi so začeli govoriti celo o možnosti predčasnih parlamentarnih volitev.

Nekdanji obrambni minister Jelko Kacin fizično napadel poslanca SDS Iva Hvalico kar v parlamentarni dvorani

Pretekli petek se je v dvorani parlamenta zgodil incident, ki mu v čeprav kratki dobi demokracije v povojni Sloveniji ni primera. Sredi hude razprave, ko je poslanec SDS Ivo Hvalica, sicer znan kot oster govornik, izrekel nekatere žaljive besede zoper nekdanjega obrambnega ministra in poslanca LDS Jelka Kacina, je Kacinu zavrelo. Kacin je vzel izvod petkovega lista *Delo*, stopil h Hvalici, in ga nekajkrat po glavi udaril. Takole je naprej poročala sobotna številka omenjenega lista:

"V trenutku je v dvorani nastala popolna zmeda. Poslanci so se zgrnili okoli Hvalice, Kacin pa je z Delom mirno odšel do svojega sedeža, kot da se ni zgodilo nič. Vendar je bilo očitno, da je bil fizični napad na Hvalico preveč celo za vsega hudega vajene parlamentarce."

Predsedujoči Janez Podobnik naj bi izjavil: "Prekinjam sejo in prosim varnostnike, da umirijo gospoda Kacina, ker je fizično napadel enega izmed poslancev."

Epilog temu naj bi bil ta torek, a je razpravo o incidentu preprečil ravno Janez Podobnik. Gotovo več prihodnjic.

V sredo, 14. oktobra, je bila slovesnost ob položitvi temeljnega kamna za novo pediatrično kliniko, ki jo bodo kmalu začeli graditi v Ljubljani. Temeljni kamen sta položila podpredsednik vlade in predsednik SLS Marjan Podobnik, in minister za zdravstvo Marjan Jereb. V zadnjem času je Podobnik tarča številnih kritik zaradi njegove domnevne vloge pri nelegalnem financiranju svoje stranke (gl. zgoraj), istočasno pa krožijo govorice o zakulisnih poskusih tako v SLS kot SKD o dolgo napovedani združitvi teh strank. Zanimivo na fotografiji je, da med Jerebom in Podobnikom v ozadju stoji Lojze Peterle, predsednik SKD. Glede nove pediatrične klinike same, gradili jo bodo ob Koritkovi in Bohoričevi ulici v Ljubljani, je dejstvo, da je v ZDA v zadnjih letih posebno SNPJ aktivna pri nabirkih za denarno podporo gradnje. Med drugim bo imela bolnišnica 169 klasičnih bolniških postelj.

Iz Clevelanda in okolice

Štajersko martinovanje—

To soboto zvečer v SND na St. Clairju prireja Štajerski in prekmurski klub svoje martinovanje. Pokličite 731-5826 ali 261-5370.

Občni zbor—

Občni zbor Zveze Tabor DSPB bo v petek, 30. okt., v Slovenskem domu na Holmes Ave. Pričetek ob 5.30 pop. Članstvo vabljen.

Belokranjsko vabijo—

Belokranjski klub vabi na svoje martinovanje, ki bo v soboto, 14. novembra, v SND na St. Clairju. Za več informacij in vstopnice, pokličite 216-481-3308 ali 440-449-1843.

V Rožmanov sklad—

Za študente v Mohorjevih domovih sta darovala \$30 ga. Marija Bajc, v spomin na preminulega moža Lojzeta, dr. Edi Gobec je pa priložila \$20, v spomin na pok. Tončko Urbančič. Darovalcema se za darova lepo zahvaljuje J. Prosen.

Novi grobovi

John "Ed" Hrvatini

Umrli je 72 let stari John "Ed" Hrvatini, mož Eve, roj. Fall, oče Lorraine Schwertner, Brucea, Waynea in Davida, 7-krat stari oče, 2-krat prastari oče, sin Johna (že pok.) in Antonije (r. Sustarsic), veteran druge svetovne vojne. Pogreb bo jutri, 23. okt., v oskrbi Cosicevega zavoda na 28890 Chardon Rd. s sv. mašo ob 11. dop. v cerkvi Chapel of the Divine Word v Kirtlandu in pokopom na Vernih duš pokopališču. Ure kropljenja bodo danes pop. od 2. do 4. in zv. od 7. do 9.

John J. Zupancic

Dne 16. oktobra je nenadno umrl John J. Zupancic, mož Marge, roj. Vichick, oče Judy Price, Evana in Marcy Lee, 3-krat stari oče, brat že pok. Franka Zupana. Pogreb je bil 20. oktobra s sv. mašo v cerkvi sv. Viljema.

Jennie A. Sluger

Dne 14. oktobra je umrla 76 let stara Jennie A. Sluger, rojena Vidmar, vdova po Johnu, mati Yvonne Maret in Andreje Hartman, 5-krat stara mati, sestra Mary Moskin, Sophie Rathy, Angele Saletel, Andrewa in že pok. Stanleya. Pogreb je bil 17. oktobra s sv. mašo v cerkvi sv. Kristine in pokopom na Kalvarije pokopališču.

(dalje na str. 14)

Obisk Janeza Drnovška—

Včeraj nas je obvestil tiskovni urad Bele hiše, da se bo predsednik Clinton srečal s premierom Janezom Drnovškom v Beli hiši v sredo, 4. novembra. Gre za delovni obisk, državnika bosta govorila o odnosih med Slovenijo in ZDA, Evropski varnosti ter o pospeševanju trgovanja in investiranja. Po obisku Washingtona, nadaljuje kratko sporočilo, bo dr. Drnovšek obiskal Cleveland in se srečal s predstavniki tukajšnje skupnosti. Podrobnosti o Drnovškovem obisku v našem mestu nam še niso v celoti znane. Zanimivo je, da se bo srečal s Clintonom dan po ameriških kongresnih in drugih volitvah. O imenu novega slovenskega generalnega konzula ne moremo poročati, ker do uradnega imenovanja še ni prišlo.

Balincarjem Slov. pristave—

Balincarski klub SP ima občni zbor to nedeljo ob 2h popoldne, seveda na SP. Članstvo prav lepo vabljen, da se ga udeleži.

Pristavski upokojenci—

Klub pristavskih upokojencev vabi na letni občni zbor, ki bo v sredo, 28. oktobra, pop. ob 1.30 na Slovenski pristavi. Kdor more, naj pride že zgodaj dopoldne, ker bodo pograbil listje. Dopis na str. 10.

Prodaja peciva—

Članice Oltarnega društva pri Mariji Vnebovzeti bodo prodajale krofe in domače pecivo to soboto zjutraj, v šolski dvorani. Pridite!

Spominski darovi—

Ga. Antonija Butinar, Milwaukee, Wis., je darovala \$100 v podporo našemu listu, v spomin na moža Jožeta, lepo pa sporočila, kako rad je imel pokojni mož naš list. Dne 12. oktobra bi g. Butinar imel 94. rojstni dan. Ga. Mary Ster, Wickliffe, O., je poklonila \$20, v spomin na moža Petra. Ga. Štefka Zidar je prav tako darovala \$20, v spomin na moža Williama. Vsem darovalkam se najlepše zahvalimo.

V tiskovni sklad—

G. Jože Škulj, Toronto, Kanada, je daroval \$25 v podporo našemu listu, g. Marijan Merela, Davis, Kalif., je daroval \$20, ga. Marija Chokel, Temple Hills, Md., je tudi poklonila \$20, kakor je storila še ga. Vida Sfiligoj z Willoughby Hillsa, O. Vsem najlepša hvala!

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave, Cleveland, OH 44103-1692
Telephone: 216/431-0628 — Fax: 216/361-4088

AMERIŠKA DOMOVINA (USPS 024100)

James V. Debevec — Publisher, English editor
Dr. Rudolph M. Susel — Slovenian Editor

Ameriška Domovina Permanent Scroll of Distinguished Persons:
Rt. Rev. Msgr. Louis B. Baznik, Michael and Irma Telich,
Frank J. Lausche, Paul Košir

NAROCNINA:

Združene države in Kanada:

\$30 na leto za ZDA; \$35 za Kanado (v ZD valuti)
Dežele izven ZDA in Kanade: \$40 na leto (v ZD valuti)
Za Slovenijo, z letalsko pošto, \$160 letno

SUBSCRIPTION RATES

United States and Canada:

U.S.A.: \$30 per year; Canada: \$35 in U.S. currency
Foreign: \$40 per year U.S. or equivalent foreign currency
\$160 per year airmail to Slovenia

AMERICAN HOME (ISSN 0164-68X) is published weekly for \$30 per year by American Home Publ. Co., 6117 St. Clair Avenue, Cleveland, OH 44103-1692. Periodicals postage paid at Cleveland, OH. POSTMASTER: Send address changes to AMERICAN HOME, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, OH 44103 1692.

No. 41 Thursday, October 22, 1998

Nemčija in Evropa

Po zmagi socialnega demokrata Schröderja, ki bo novi kancler Nemške zvezne republike, se odpirajo v Evropi in po svetu nešteta vprašanja. Kakšna bo nova, zlasti zunanja politika vlade, ki bo jo vodila SPD (nemška socialdemokratska stranka)? Kaj ji je zapustila CDU (krščansko demokratska unija) prejšnjega dolgoletnega kanclerja Kohla? To in še marsikaj drugega buri sedaj duhove v mednarodni politiki ob novostih v največji in verjetno najmočnejši državi zahodne Evrope. Zato tudi toliko komentarjev in ugibanj političnih opazovalcev. Za vse to pa je umestno pogledati nekoliko nazaj v moderno nemško zgodovino.

Nemčija je že od vedno predstavljala problem za Evropo. Posebno v času med 19. in 20. stoletjem se nemško vprašanje vedno bolj javlja. Pomlad narodov je tudi nemškimi malim državam vzbudila željo po zedinjenju, ki so ga označevali razni takratni nemški filozofi in politiki. Naj pri tem omenimo le idejo o parlamentu v Frankfurtu, ki naj bi povezal ne le nemške, ampak tudi avstrijske dežele. Pri tem so bili zainteresirani tudi slovenski politiki, ki pa so v glavnem to idejo ovrgli. Ko se je v nemški, bolj pruski politiki pojavil znani knez Otto von Bismarck, so za nemški problem napočili novi časi. Jasno je, da je prav pod dinastijo kraljev (potem cesarjev) Hohenzollern Prusija začela dvigati glavo. In sam Bismarck, kasnejši "železni kancler" pod cesarji od Viljema I. do Viljema II. (umrl šele leta 1941 kot zadnji evropski cesar), je to večkrat nakazal. Nekoč je dejal: "Kaj vruga me zanimajo male države. Moj edini interes je ohraniti in povečati moč Prusije." Da je potem združena Nemčija po letu 1871 to izvajala, je znano. Isti Bismarck je npr. tudi zapisal: "Nemčija obrača svoj pogled ne toliko v pruski liberalizem, ampak v svojo moč." Ob koncu 19. in v začetku našega stoletja je nemški militarizem, združen z imperializmom, vedno bolj naraščal in s tem zaskrbljal evropske države, zlasti Veliko Britanijo in Rusijo. Znani zgodovinar Fueter je to novo delovanje cesarske Nemčije označil kot "rožljanje z orožjem", ki je potem dejansko dalo povod za prvo svetovno vojno.

Preveč znano je temno in zločestno obdobje nacizma, da bi se ob njem posebej na tem mestu zaustavljali. Nemčija je tedaj v svoji dolgi zgodovini gotovo presešla vse možne meje v zločinski dejavnosti množičnega značaja. Mnogo se je razpravljalo še dolgo po padcu Hitlerja o nekaki splošni krivdi nemškega naroda, ki naj bi vse te norosti dopustil. S tem v zvezi je prav nemški sodobni filozof Karl Jaspers (sam je zaradi opozicije diktaturi odšel v Švico) zgovorno zapisal, da ni bilo sploh misliti hujših zločinov, ki so jih tedaj v imenu nemškega naroda počenjali nad drugimi...

Povojni čas in zmaga demokracije nad totalitarizmom sta tudi Nemčiji prinesla novo, boljše prihodnost, Evropi pa no-

Dr. Janez Arnež za Družino o zgodovini, vlogi in prihodnosti slovenskega tiska v ZDA

In če izgubimo dušo?

Ta intervju je bil objavljen v najnovejši DRUŽINI (18. oktobra). O dr. Arneževi razstavi smo že obširneje poročali, v tem intervjuju (z njim se je pogovarjal sodelavec Družine Jože Zadavec, poda dr. Arnež še nekaj novih misli in zato intervju v celoti posredujem tudi našim bralcem. Ur. AD

Nekoč obširna publicistična dejavnost Slovencev v ZDA danes usiha...

Dejstvo je, da kmalu ne bo več bralcev slovenskih del. Še prej pa bo zmanjkalo piscev, sposobnih pisati v knjižni slovenščini. Tako lahko že v prihodnjih letih pričakujemo zaton slovenskega tiska. Ta je nastajal ob koncu preteklega stoletja in rasel v začetku našega stoletja. Ob misli na to se mi zdi še posebej pomembno poudariti, da se je kar precejšen del slovenske zgodovine odigral zunaj meja matične Slovenije – po drugih celinah. Naša zgodovina ne bi bila popolna, če bi spregledali tisti njen del, ki se ni dogajal ne v naši kuhinji in niti ne pred našim pragom, temveč v daljnih tujih hišah. Sedaj je skrajni čas, da človek opozori na potrebo shraniti in ohraniti ta del naše kulturne dediščine, ki je nastal daleč v tujini in ki je v nevarnosti, da popolnoma izgine.

Domovina se je obnašala "svinčeno", mnogo rojakov pa se je znašlo v – tujem

svetu, v konglomeratu ljudi, jezikov, pogledov na svet...

Ko sem prišel v ZDA, sploh nisem znal angleško. Študiral sem – in dvakrat diplomiral – v Belgiji, v francoščini. V ZDA sem kupal dnevno časopisje, predvsem največji ameriški dnevnik The New York Times. Kmalu sem odšel na univerzo Yale (New Haven, država Connecticut), kjer sem najprej naredil magistririj iz ekonomije. Študij me je povsem zaposlil, pa tudi skrb, kako preživeti.

Da sem se preživel, sem delal v bankah, v Kongresni knjižnici v Washingtonu in končno pristal v akademski karieri profesorja ekonomije. Seveda sem vedno bral tudi slovenske tiske ter jih od vsega začetka skrbno zbiral.

Kajpada je premalo, če se zapremo zgolj v slovenski svet ... in s solznimi očmi govorimo o hribčkih, cerkvicah, domači hrani, narodni noši in podobno. Sveta okoli nas vsega tega ne pozna in ta svet je treba informirati, če hočemo kdaj priti do svobode, v kateri bi lah-

Pristavske "Koline" lepo uspele

CLEVELAND, O. – Pristavski upokojenci se zahvaljujemo, najprej Bogu za tako krasen jesenski dan, nato vsem, ki ste prišli na naše koline v tako lepem številu, da je prav vsega zmanjkalo. Iskrena hvala Ameriški domovini za objavo vabil na naše koline, in vsem radijskim oddajam za tako lepo reklamo. Bog plačaj članom in članicam Kluba, ki so kakorkoli pomagali pri pripravi kolin, posebno še članicam, da so spekle toliko peciva.

V sredo, 28. oktobra, ob 1.30 popoldne bomo imeli na Slovenski pristavi občni zbor našega kluba. Kdor le more, naj pride že zgodaj dopoldne, da bomo pograbili listje na Pristavi. Prinesite grablje. Za vse člane bo pripravljena malica. Kakor vsako leto, bodo tudi letos prvo nedeljo v novembru ob treh popoldne v spomin naših dragih, na Orlovem vrhu pri kapelici Marije Pomagaj. Kdor pa tisto nedeljo ne bo mogel priti, lahko že po našem občnem zboru v sredo prižge sveče svojim dragim v spomin. Spomnimo se pa tudi vseh naših pokojnih članov, še posebno teh, ki so po lanskem občnem zboru umrli: Andrej Kozjek, Karol in Nežka Bojc, Viktor Kmetič, Lojze Bajc in Tončka Šega.

Na svidenje to sredo, 28. oktobra!

Odbor kluba

vo pot svobode in mirnega razvoja. Prav prvi povojni nemški kancler Konrad Adenauer se je s svojo modro in daljnoročno politično vizijo postavil v vrsto s politiki drugih evropskih držav, kot so bili Robert Schumann, Jean Monnet, Paul-Henri Spaak in Alcide De Gasperi – da imenujemo le nekatere – v gradnji nove politične Evrope.

S tem se je povojna Nemčija tudi osvobodila – vsaj v glavnem – svoje neslavne bližnje preteklosti.

Po vsem tem danes lahko trdimo, da se je nemška politika vse tja do kanclerja Helmutha Kohla odločila za edino pravo pot, ki se danes nakazuje, namreč združena Evropa. V to na naj bi kmalu stopile tudi vse tiste države (vključno Slovenija), ki so se otesle komunistične diktature. Mi pa še pristavljamo, da bi ta nova, zaenkrat Evropa držav postala kmalu Evropa narodov.

Andrej Bratuž

NOVI GLAS Trst/Gorica, 8. okt. 1998

ko slovenstvo zaživel svoje pristno življenje – tako dobro kot, žal, tudi slabo. Svoboda je potrebna, da se pokaže oboje!

Zato sem z dvema prijateljema začel izdajati zbirko "Studia Slovenica", ki naj bi v angleščini poučila anglosaksonski svet o Sloveniji in Slovencih. Jeseni leta 1958 je izšla prva knjiga v tej zbirki. To je bilo moje delo *Slovenija in European Affairs - Reflections on Slovenian Political History* (Slovenija v evropskih zadevah; Pogledi na slovensko politično zgodovino).

Letošnjo jesen, ob 40-letnici te zbirke, je bila pripravljena razstava v galeriji Družina, hkrati pa je izšlo moje knjižno delo *Slovenski tisk v ZDA in Kanadi, 1940-1997* – v slovenščini in angleščini.

Slovenska pisna beseda v tujem svetu je kakor balzam na razbolelo dušo...

To je pravo olajšanje človeške duše, olajšanje tistega trpljenja, ki je neizogibno vsaj ob začetkih ne prav prostovoljnega življenja v tujini. Vsi tisti, ki pridejo v novo deželo in ne razumejo njenega jezika, si želijo in prav nestrpnost čakajo nove številke lista, časopisa, knjige in vabila v domačem jeziku.

Tu ni važna le slovenska beseda sama, ampak je nadvse pomembna povezava z rojaki, ki jo omogoča. Slovenski listi so prinašali novice iz domovine, svetovne politične dogodke, posebno tiste, ki so bili zelo pomembni za politično usodo naše domovine, osebne novice, kulturne novice, sporočila o slovenskih prireditvah itd.

Ta slovenski tisk je posebno pomemben za tiste naše naseljence, ki se niso nikoli popolnoma sprijaznili z angleškim tiskom in so ostali do smrti navezani na slovensko pisno besedo.

To ni prav nič izrednega, saj tudi v Sloveniji vidimo, kako so vsaj nekateri naši rojaki zelo navezani na krajevne časopise. Ti so jim

(dalje na str. 12)

Štiri uspešna desetletja v ljubezni in pri poslu

Maia in Avgust Kollander iz ZDA sta v Ljubljani praznovala življenjski jubilej in prejela priznanje

Dragica Bošnjak

Ljubljana – Kretnja je bila skoraj neopazna. Pogled na to, kako se je v nekem trenutku, ki naj bi trajneje ostal za- znamovan na celulozid, mehko, negovano žensko zapestje- vajujo znašlo v čvrsti moški desnici, je pričal, da je za- koncema Maii in Avgustu Kollanderju vrsto poslovnih uspehov, pred dnevi pa še visok življenjski jubilej – 40 let skupnega življenja – uspelo doseči tudi z ljubeznivo medse- bojno pozornostjo. Za desetletja prizadevnega dela s slo- venskimi izseljenci v Ameriki jima je predsednik Milan Kučan izročil visoko državno priznanje častni znak svobode Republike Slovenije.

AVGUST IN MAIA KOLLANDER

(Foto: Arhiv AD)

Prijazna in, čeprav že u- pokojena, še vedno izjemno vitalna sobesednika, ki do- mala vsako leto vsaj enkrat obiščeta Slovenijo, sta lastni- ka po vsej širni ameriški celini in tudi pri nas dobro znane družinske potovalne agencije Kollander Travel iz Clevelanda. Letos ta agenci- ja praznuje 75 let, že deset- letja pa uspešno sodelujejo z družbo Kompas Turizem iz Ljubljane.

Za boljšo predstavo je najbrž treba povedati, da je Avgust, po poklicu ekono- mist, ki je študiral na za- grebški univerzi, v poznih petdesetih letih delal nekaj časa pri Kompas v Ljublja- ni, leta 1957 pa nadaljeval delo v partnerski agenciji Kollander pri svojem botru v Ameriki. Leto za tem mu je čez lužo sledila življenjska sopotnica Maia, ki je študirala jezike in turizem v Londonu, njene korenine pa izhajajo iz Bele krajine.

Kot je bilo značilno za čas med vojnami in pozne- je, so nekateri sposobni in angazirani posamezniki – ta- ko je začel leta 1932 Au- gust Kollander prvi, rojak iz Poljčan na Štajerskem in omenjeni boter našega sobe- sednika – ne le organizirali dolga in naporna izseljenska potovanja. Mnogim ljudem, nevedčim jezika in brez dru-

gih izkušenj, so pomagali pri urejanju administrativnih obveznosti. Pozneje, čez le- ta, ko so se ljudje znašli, pa je napočil tudi čas za potešitev domotožja ...

“Ali se morda spomnite šestdesetih, sedemdesetih let, ko so na ljubljanski Brnik pričele prihajati prve čarter- ske devetke, desetke?”

“Bili so časi,” se spomi- njata sobesednika in tudi sama komaj verjameta, da so naokoli že štiri desetle- tja, ko so stotine in stotine slovenskih izseljencev iz Amerike in njihovih ameri- ških prijateljev prihajale na recimo tedenski obisk v Slo- venijo za kakšnih 300 dolar-jev ... Množično in najpogo- steje v sodelovanju s Slo- vensko izseljensko matico so prihajali člani številnih izse- ljenskih organizacij, sindikal- nih oz. podpornih združenj, znane so tako imenovane polka ture, skupine veselih rojakov, ki jih je spremljal voditelj Tony Petkovšek s svojo skupino ali drugimi glasbeniki. Pozneje čarterska potovanja niso bila več tako ugodna, vendar so tudi si- cer vse bolj dosegljiva.

Seveda je razumljivo, da se njihova agencija ves čas spopada s številnimi tekme- ci, zato mora ne le s ča- som naprej, ampak biti še

pred njim, iskati vedno no- vo, izvirno ponudbo.

Sobesednika z optimi- zmom gledata v prihodnost, saj se je ob njiju že več kot desetletje kalila nova, mlajša generacija sodelavcev, predvsem hčerka, ki je sicer diplomirala psihologijo. A čar vsega, kar sta z veliko ljubezni in znanjem počela njena starša, je bil dovolj močan, da se je tudi sama družinsko posvetila turizmu. In tu in tam kuka v raču- nalnik že njun osemletni vnuk ...

Kot ves čas doslej je Kollander še vedno tisti, ki kot po nekakšen pogojnem refleksu pride na misel mnogim slovenskim izseljen- cem, ko se odločajo za obisk “starih krajev”. Vedno so delali, kot pravi, na dol- ge proge, vedno izpolnjevali obljubljeno. Še vedno je med njimi veliko prejšnjih generacij, a vse več potom- cev in pravih Američanov.

“Ampak – kdo pa je, prosim, pravi Američan? Pri vsakem, ki bi ga malo po- praskali pod kožo, bi odkrili kakšno drugo kri,” se v smehu sprašuje gospa Maia in se spominja tudi tega, kako je pred kakšnimi sed- mimi, osmimi leti potrpežlji- vo razlagala potencialnim gostom, da v Sloveniji ni nikakršne vojne nevarnosti, da je vse na varni razdalji ... A – kako daleč? No, ta- ko kot recimo od Clevelan- da do Pittsburgha. Ampak potem to, kot se je dalo razbrati iz pogleda povpreč- nega Američana, sploh ni bilo več tako prepričljivo.

Zdaj že dolgo spet teče vse po starem. Veliko je še ljudi slovenskega rodu in v Ameriki bo očitno tudi pri- hodnje kdo ve katere gene- racije vznemirjalo vprašanje: “Where are you from?”

NEDELO, 11. okt. 1998

MALI OGLASI

NAPRODAJ

Dvodružinska zidana hiša naprodaj v Euclidu. Kličite: 1-216-531-4346. (38-41)

V NAJEM

Dvodružinska hiša blizu E. 200 St. Kličite zvečer: 1-216-531-4504. (38-41)

Prijatelj's Pharmacy
St. Clair & E. 68 St. 361-4212
IZDAJAMO TUDI ZDRAVILA
ZA RAČUN POMOČI
DRŽAVE OHIO - AID FOR
AGED PRESCRIPTIONS

Vladimir M. Rus Attorney - Odvetnik

6411 St. Clair (Slovenian National Home)
391-4000 (FX)

MARKO KREMŽAR

Buenos Aires, Arg.

DEJSTVA iz naše preteklosti

Komisija za raziskavo po- vojnih množičnih pobojev, ki jo je po volitvah leta 1990 imenovala občinska skupšči- na v Cerknici, je založila l. 1996 delo dipl. zgodovinarja **Staneta Okoliša** z naslovom “Žrtve druge svetovne vojne na ožjem Notranjskem”.

Od 168 strani, ki jih ima knjiga, jih je okrog 60 po- svečenih pojasnilom, ostalih 100 strani pa “Statističnim ugotovitvam” in “Pregledu žrtev druge svetovne vojne”.

Avtor nas v sklepni bese- di opozarja, da temelji “pregled žrtev na več ali manj nedvomnih dejstvih” in da “je nastal z veliko mero soglasnosti” med člani omenjene Komisije, da pa to “ne velja za njihovo in- terpretacijo”. Prav zato je morda primeren naslednji povzetek podatkov, ki jih je avtor res skrbno zbrali in uredil.

Naslov te zgodovinske raz- prave ni točen, še več, lah- ko bi rekli, da bralca zava- ja. Če pregledamo priloženi seznam 2158 slovenskih žr- tev v vojnem in povojnem času na ožjem Notranjskem, vidimo, da je 31,3% (str. 66) vseh žrtev izgubilo živ- ljenje po končani vojni ali, kot pravi avtor, da je bila “povzročena skoraj tretjina vseh žrtev z obravnavanega področja” po končanih boj- nih operacijah, to je po 15. maju 1945. (str. 73)

Komisija, ki je delo naro- čila, je imela kot namen tu- di raziskavo povojnih pobo-jev. Zakaj potem skupna oznaka vseh pobitih kot “žrtve vojne”, ko to ne od- govarja resnici niti glede na čas niti po vzrokih? Ali bi kdo rad kolikor mogoče pri- kril, če že ne dejstva komu- nistične revolucije, ki je med vojno in po njej divja- la na Slovenskem, pa vsaj njen obseg in posledice?

Avtor pojasni, da pomeni “delovanje partizanskih enot v povezavi s krajevnimi in terenskimi odbori OF... na- stop revolucije”. (str. 24) Tega dejstva preprosto ni mogoče utajiti. Lahko pa mu je vzeti pomen, ki ga ima, za razumevanje teda- njih dogodkov na Sloven- skem. Avtor nato omenja, da se revolucija pri nas “prekriva z osvobodilnim gi- banjem” in ponovi misel tu- di na strani 44, ko poudari, da so bili partizani “oboro- žena sila revolucije” in hkrati “osvobodilno gibanje”.

Pove nam tudi, da se je “navdušenje” za partizansko odporniško gibanje počasi o- hlajalo in da se je od njega veliko ljudi odvrnilo. Na ta- ke odločitve “posameznikov” naj bi “vplival predvsem re- volucionarni značaj gibanja”.

Nekateri rojaki naj bi se z revolucionarji ne strinjali, po avtorjevih besedah, “za- radi gospodarske politike... drugi niso hoteli sodelovati zaradi nazorskih in politič- nih opredelitev”. O delova- nju partizanov pa beremo, da so bile “na eni strani... omejene vojaške akcije proti Italijanom, na drugi strani pa nastopi proti Slovencem, ki so bili obtoženi sodelova- nja z okupatorjem ali sno- vanja ‘bele garde’ oziroma protirevolucije.”

Da so bile partizanske vojaške akcije proti okupa- torju resnično zelo omejene, razberemo iz statistične pri- lože na str. 164, kjer so zapisana imena v boju pa- dljih Italijanov. Vidimo, da so partizani na omenjenem ozemlju v letih 1941-1943 povzročili smrt 9 (devetih) italijanskih vojakov.

Iz statističnih podatkov o italijanskih represalijah na civilno prebivalstvo je razvi- dno, da so te zahtevale 266 žrtev, katerim moramo pri- šteti še 16 talcev. Teh 282 slovenskih življenj je cena za smrt devetih italijanskih vojakov in nekaj sabotaž.

Represalije italijanske voj- ske nad civilnim prebival- stvom so brez dvoma vojni zločin. To pa ne zmanjša odgovornosti partizanskega vodstva, to je KPS, ki je represalije izzvalo z dejanji, katera so bila z vidika sve- tovne vojne popolnoma brez smisla. Očividno so bili “na- stopi proti Slovencem” tudi na Notranjskem višje na li- sti partizanskih prioritet kot toliko propagirani boj proti okupatorju. Avtor zapiše, da so partizani pobili že v prvi polovici leta 1942 “več ugle- dnih osebnosti iz katoliškega tabora”, vendar o njih ni posebne tabele.

Celotno število žrtev na Notranjskem, 2158 oseb, predstavlja 12,6% vsega pre- bivalstva na tem ozemlju. Kdo je neposredni povzroči- telj teh smrti? Na str. 66 najdemo odgovor.

Po teh podatkih je zakri- vila največ smrti “Jugoslo- vanska armada” in sicer 610 oseb ali 28,3% vseh žrtev. Sledijo ji Italijani, ki so za- krivili smrt 547 oseb ali 25,3%. Na tretjem mestu so zapisani partizani (358 oseb in 16,6%), nato domobranci (130 oseb, 6%), nato so na vrsti samomori (58 oseb, 2,7%), nato OZNA (55 o- seb, 2,5%), slede vaške straže (21 oseb, 1%), četni- ki (2 osebi, 0,1%), razni in neugotovljeni (72 oseb, 3,3%). (dalje na str. 13)

Dr. Janez Arnež: In če izgubimo dušo?

(nadaljevanje s str. 10)

resnično 'blizu' in jim sporočajo tisto, kar jih najbolj zanima. Večina ljudi pač živi v zelo majhnem svetu in samo tam se počutijo domače in prijetno.

Ko sem se nekoč v New Yorku peljal v podzemeljski železnici in kot vedno bral zelo obširen in svetovljanski dnevnik The New York Times, me je ameriški sopotnik vprašal: "Mari vi res ves ta časopis preberete?" "Seveda," sem mu odgovoril. Zmajal je z glavo od začudenja in nerazumevanja. Zanj je bil ta list tuj, preobširen in vsebinsko pretežak.

Prva srečanja s slovensko tiskano besedo v tujini, ki je vedno bolj postajala nova domovina...

Slovensko pisana beseda v tujini meni zveni drugače kot takrat, ko jo berem v domovini. V tujini je skoraj nekaj eksotičnega. Pa ne samo slovenska, vse neangleške besede imajo podoben, skoraj nerealen prizvok, pa naj bodo to nemški, francoski, poljski, ruski in drugi listi, ki izhajajo v tujini. Ko sem jih bral, se mi je zadelo, da je v njih nekaj umetnega, neizvirnega, saj je veliko novic povzetih po angleških listih, tudi izrazoslovje kaže na vpliv angleščine. Skratka, v vsem tem 'etničnem' tisku, kot ga Američani imenujejo, se kažejo črte miselne in tudi že besedne asimilacije.

Nikakor si ne domišljam, da sem prototip emigranta, da so moji miselni izsledki veljavni za vse, ki so tja prišli. Prepričan sem, da je mnogo naseljencev, ki v tisku, pisanem v maternem

jeziku sredi tujine, najdejo samega sebe v popolnoma zadovoljujoči obliki in meri. Najdejo to, kar iščejo, izgubljeno domovino.

V ZDA smo brali ne samo tisto, kar je bilo slovensko napisano in tiskano v Ameriki, ampak smo brali tudi slovenske publikacije iz Argentine, iz Avstrije, s Tržaškega, Goriške in iz Avstralije. Raven je bila zelo raznolika. Prej so emigrirali v glavnem malo šolani ljudje iz gospodarske in socialne potrebe; malo je bilo šolanih urednikov slovenskih listov. Previsoka izobrazba urednikov bi morda uspehu lista celo škodila, kajti bralci niso želeli drugega kot preprosta pisna sporočila, povesti, obvestila itd.

Ko so prišli po drugi svetovni vojni ideloški emigranti, je prišlo tudi več šolanih ljudi, ki pa so v ZDA že dobili slovenske tiske. "Novi" emigranti so starim listom razmeroma zelo malo dodali. Nekateri od teh izobraženih novih naseljencev so kar hitro – po poklicni potrebi ali po lastni želji – iskali in našli v silno obširni angleško pisani literaturi zanimivo in dopadljivo branje. V kratkem času je tovrstnim naseljencem v ZDA slovenski tisk postal folklor, in prenehal biti potreba.

Različnost piscev in pesnikov, ki so v Ameriki slovensko pisali...

Različni so bili tako po svoji izobrazbi kot tudi po izbiri svoje literarne tematike, da ne govorim o ideološki različnosti. Nisem literarni zgodovinar in ne kritik, zato jih ne morem strokovno presojati.

Etbin Kristan in Ivan Molek sta bila med socialisti verjetno najbolj pomembna. Kristan je bil zelo dejaven v politiki (slovensko republikansko gibanje med prvo svetovno vojno in v slovenski socialistični organizaciji v ZDA) in je seveda tudi tam črpal navdih za svoja literarna dela.

Molek je prišel v Ameriko z osnovno šolo in se potem sam šolal z vztrajnim branjem. Sprva se je preživljal kot delavec, a je kmalu prišel v uredništvo raznih listov in pokazal precejšnjo pisateljsko sposobnost.

Med povojno ideološko emigracijo pa izstopata Karel Mauser in Frank Bukvič. Prvi je imel visokošolsko izobrazbo, toda v Ameriki si je služil kruh z delom v tovarni. Po trudapolnem delu v tovarni je doma pisal ob kavi in cigaretah. Še ne šestdeset let star se je poslovil od tega sveta.

Bukvič, ki je imel doktorat iz političnih ved in drugi doktorat iz germanistike, je bil univerzitetni profesor nemškega jezika.

Socialistična Prosvetna matica v Chicagu je založila več literarnih del raznim socialističnim pisateljem, tako tudi Kristanu in Moleku. Kmalu pa se je slovenski knjižni trg v ZDA tako zožil, da je postal premajhen za samostojno založbo. Na to mesto sta stopili založbi, ki sta krili ves slovenski zamejski trg. Mauserju je večino del založila in izdala celovška Mohorjeva družba, Bukvičeve literarne spise pa je objavljala Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu.

Tudi preproste ljudi je življenje sililo, da so se zatekali v pisanje raznih izpovedi...

Ženski mesečnik Zarja/The Dawn je bil skoraj v celoti sestavljen iz dopisov. Verjetno je kar precej dopisov romalo v koš, ker pač mnogo preprostih ljudi ni znalo svojih misli tako urediti, da bi bile drugim razumljive in da bi bile za natis. Prav gotovo imajo vsi ljudje svoja, morda zelo tiha, globoka čustva, doživetja in življenjske pretrse, ki bi jih radi posredovali drugim, a je njihova izrazna sposobnost prešibka, da bi mogli ta cilj doseči, kljub zunanji pomoči. Največ tega bi našli v zasebnih pismih.

Izkušnja o Slovcu doma in po svetu...

Morda se ne bo lepo slišalo, a vendar si upam izustiti svojo izkušnjo in spoznanje, ki je iz nje izšlo. Ko sem gledal naše ljudi v tujini in zopet doma, se mi zdi, da je gmotna blaginja začetek duhovne bede. Ne rečem, da je to nujna zveza kot med vzrokom in posledico. Vendar me spremembe v zadnjih nekaj desetletjih v tem spoznanju potrjujejo.

Včasih so nam dijakom govorili: Plenus venter non studet libenter (poln trebuh se ne uči rad). Pa še kaj drugega se izogiba! Ko pride v ospredje kategorizacija avtomobilov, hiš in stanovanj, blagovnic doma in predvsem v tujini, gostiln in restavracij, zabavišč in zabaviščnih potovanj (morda celo romanj?!), potem se podere lestvica duhovnih vrednot.

V blišču svojih gmotnih uspehov se ti prišleki (Francozi in tudi Američani jim pravijo nouveaux riches) s prezirom obregnejo ob vrednote, ki jih je človeštvo oblikovalo vse od antike in dopolnilo s krščanstvom, z besedo: je preživeto (c'est passé).

Mnogim, ki se jim je življenje nasmejalo s srečo, ostane še vedno obilica čustev do vsega lepega in dobrega, do domovine, do mladostnih spominov, vendar

(dalje na str. 14)

Leon Štukelj - najstarejši

Olimpionik - praznuje 100 let

Ljubljana (Tekst posredoval Urad Vlade RS za informiranje) – Slovenska pa tudi mednarodna športna javnost bosta v novembru 1998 obeležili pomemben jubilej – 100 let Leona Štuklja, najstarejšega še živečega nosilca zlatih olimpijskih odličij.

Osrednji dogodek bo slavnostna gimnastična akademija z vrhunskimi telovadci in telovadkami pod častnim pokroviteljstvom predsednika Mednarodnega olimpijskega komiteja Juana Antonia Samarancha.

Leon Štukelj, legenda svetovnega športa, rojen 12. novembra 1989 v Novem mestu, Slovenija, je zapisan v zgodovini slovenskega športa kot tekmovalca z največ uspehi na velikih mednarodnih športnih tekmovanjih, kot so svetovna prvenstva in olimpijske igre.

Kot enemu redkih slovenskih športnikov se mu je uspelo zvrstiti v sam svetovni vrh, kjer je bil vse od svetovnega prvenstva v Ljubljani leta 1922 do olimpijskih iger v Berlinu leta 1936, ko je na najlepši način zaokrožil in končal svojo več kot dvajsetletno tekmovalno telovadno pot.

Osrednji dogodek ob 100-letnici rojstva velikega šampiona bo slavnostna gimnastična akademija z naslovom "Ave, Triumphator", ki bo 12. novembra 1998 ob 20. uri v Novem mestu, Slovenija. Prireditelj bo potekala pod častnim pokroviteljstvom predsednika Mednarodnega olimpijskega odbora (MOK) Juana Antonia Samarancha in predsednika vlade Republike Slovenije dr. Janeza Drnovška.

Na gimnastični akademiji bo svojevrstna predstava nastop mednarodno priznanih telovadcev in telovadk: Italijan Juri Chechi (1. na SP na krogih od leta 1993 do 1997, 1. na OI na krogih l. 1996 v Atlanti, Ga., ZDA), Nemeč Valeri Belenki (1. OI., mnogoboj ekipno 1992, 1. SP 1991 in 1997 na konju z ročaji), Romunka Simona Amanar (1. OI 1996 ter 1. EP in SP v preskoju), Madžarka Adrienne Varga (1. EP preskok) ter nekdanji evropski prvak Aljaž Pegan, Mitja Petkovšek, Dejan Ločnikar in Mojca Mavrič.

Slovesnosti se bodo poleg predstavnikov Mednarodnega olimpijskega komiteja in mednarodnih športnih zvez, vrhunskih športnikov, predstavnikov Slovenije, udeležili tudi župani mest, kjer so potekale olimpijske igre in svetovna prvenstva in kjer je Štukelj osvojil odličja – Pariza, Berlina, Amsterdama ter Dunaja, kot predsedujočega EU. Med povabljenimi gosti, ki so zaznamovali

svoja obdobja: gimnastičarka Nadia Comaneži, atlet Bob Beaman, boskar Mohamed Ali...

Leon Štukelj se je s telovadbo prvič resno srečal leta 1907, ko se je vključil v novomeško telovadno društvo Sokol. Skupno je bil na sedmih svetovnih tekmovanjih kar dvajsetkrat med prvimi tremi, od tega osemkrat prvi, šestkrat drugi in šestkrat tretji. Samo na olimpijskih igrah si je pritegovladil šest odličij, od tega dve zlati v Parizu leta 1924, eno zlato in dve bronasti v Amsterdamu leta 1928 in za zaključek kariere še eno srebrno v Berlinu leta 1936.

Vsi ti uspehi in osvojene kolajne ga še vedno uvrščajo na mesto najuspešnejšega slovenskega telovadca in športnika vseh časov ter velika svetovna telovadba, poleg tega pa je tudi najstarejši še živeči nosilec zlate olimpijske kolajne na svetu.

Štukelj, ki je le dve leti mlajši od začetka modernih olimpijskih iger in triumfator starogrške identitete duha in telesa, ni samo sinonim orodne telovadbe, temveč tudi slovenskega športa in človeških vrednot. Leon Štukelj posebej idejo olimpijskega pomena besede, saj s plemenitim prepletanjem duha in telesa ohranja prvobitno podobo gimnastike. Leon Štukelj je vzor mladini in celotnemu športu, človek z neverjetno voljo, vztrajnostjo, strpnostjo in vzdržljivostjo ter človek iskričevega duha.

(O sami slovesnosti v zvezi z Leon Štukljevo stoletnico bomo naknadno poročali.

Ur. AD)

V BLAG SPOMIN

OB 13. OBLETNICI SMRTI
NAŠE DRAGE MAME
IN STARE MAME

MARIJA RUS

Umrla je 25. oktobra 1985.

Črno ljubljena nam mama, la prezgodaj si od nas, lobra, skrbna si nam bila, dano molimo za Vas.

alujejo:

Francka, Marija, Ivanka, ončka – hčere z družinami; France, Ivan, Stanley, oseph, Tony – sinovje družinami ter ostalo sorodstvo.

illoughby Hills., O., 22. okt. 1998.

Anton M. LAVRISHA

Attorney-at-Law

(Odvetnik)

18975 Villaview Road

at Neff

692-1172

Complete Legal Service

Joseph L. FORTUNA

POGREBNI ZAVOD

5316 Fleet Ave.

641-0046

Moderni pogrebni zavod.
Ambulanca na razpolago
podnevi in ponoci.

**CENE NIZKE
PO VASI ZELJI!**

Veleposlanica ZDA Nancy Halliday Ely-Raphel

Moja država so ZDA

Veleposlanica Ely-Raphelova želi zagotoviti, da ameriški poslovneži na slovenskem trgu ne bodo v ničemer diskriminirani

Nancy Halliday Ely-Raphel je po Allanu Wendtu in Victorju Jackovichu tretja ameriška veleposlanica v Ljubljani. Po izobrazbi je pravica in že dolgo dela v ameriškem zunanjem ministertvu. Je strokovnjakinja za človekove pravice in za boj proti organiziranemu kriminalu, nekaj časa pa je delala tudi kot koordinatorka za Balkan. Pravi, da se je za funkcijo ameriške ambasadorke v Sloveniji dobro pripravila.

Veleposlanica Raphelova je pred prihodom v Slovenijo prebrala veliko knjig in člankov o Sloveniji, se pogovarjala s številnimi Američani slovenskega rodu in hodila na tečaj slovenskega jezika. V času svojega mandata v Ljubljani si želi poglobiti dvostranske odnose med ZDA in Slovenijo, predvsem na gospodarskem in kulturnem področju. Prizadevala si bo za povečanje ameriškega izvoza v Slovenijo in poskušala zagotoviti, da bodo imeli ameriški poslovneži na slovenskem trgu enake možnosti kot drugi, da ne bodo v ničemer diskriminirani.

S slovenskimi oblastmi želi tudi dejavno sodelovati pri preprečevanju proizvodnje in trgovine z orožjem za množično uničenje in mamili ter pri boju proti mednarodnemu terorizmu, kar je za njeno vlado prioriteto. Tudi zato so ZDA Sloveniji podarile sodobno opremljen carinski kombi, saj menijo, da ga bo znala koristno uporabiti. Kot velik delovni izziv navaja, da ne sme nikoli pozabiti, da zastopa predvsem ameriške interese.

Zaveda se, da veliko Američanov ne pozna Slovenije. Marsikomu je morala razlagati, kje Slovenija sploh je. Na vprašanje, kako velika je, je običajno odgovarjala, da približno toliko kot Izrael. Kakih posebnih nalog v zvezi z Balkanom ji kot ameriški veleposlanici v Sloveniji v Washingtonu niso

naložili, čeprav je bila v State Departmentu nekaj časa koordinatorka za Balkan.

Veleposlanica Raphelova je prepričana, da lahko Slovenija učinkovito sodeluje v prizadevanjih za miren razplet balkanske krize, pri čemer poudarja, da Slovenci balkanski prostor zelo dobro poznamo. "Nikakor ne bi podcenjevala slovenskega prispevka Sforju," je povedala.

Sodelovala je pri daytonskih pogajanjih in pripravi sporazumov in je na to svoje delo zelo ponosna. Prepričana je, da so daytonski sporazumi dobri, le mednarodna skupnost mora zagotoviti njihovo dosledno izvajanje.

Vprašanja slovenskega članstva v Natu Raphelova podrobneje ni želela komentirati, kakor tudi ne posledic afere Clinton-Lewinsky. Povedala pa je, da kot pravica misli, da je šel Kenneth Starr v lovu na ameriškega predsednika predaleč in da se institut neodvisnega preiskovalca v sednji obliki ne bi smel ohraniti. "Tudi sama sem dolgo delala kot tožilka, pa česa podobnega, kot uprizarja Kenneth Starr, nisem nikoli doživela."

Tudi s pripombami, da se ZDA včasih vedejo, kot da ne bi vedele kaj početi z vodilno vlogo na svetu, se

ne strinja. Po njenem mnenju je mednarodna vloga ZDA konstruktivna, tudi v Združenih narodih, čeprav priznava, da je neplačevanje članarine svetovni organizaciji za njeno državo sramota.

Gorazd Bohte
DELO, 15. okt. 1998
(Op. ur. AD: V dopisu

novinar Gorazd Bohte omenja intervju z veleposlanico, ki bo objavljen v sobotni prilogi Dela 17. oktobra. Če bo pošta to številko dostavila, bo intervju posredovan našim bralcem. Malce čudno se zdi, da bi se o nekaterih politično občutljivih točkah ga. Raphelova izrazila tako, kot v dopisu navaja g. Bohte.)

"Motijo nas vaše carine!"

Ameriški predstavnik pri Evropski uniji meni, da ima Slovenija dobro izhodišče za vstop v Unijo

LJUBLJANA – V Sloveniji deluje že več kot šestdeset podjetij, v katerih je udeležen ameriški kapital; to potrjuje, da Slovenija postaja zanimiva tudi za podjetja z oddaljene celine. Toda kot je bilo razumeti ameriškega predstavnika pri Evropski uniji v Bruslju, veleposlanika Vernona Weaverja, ki se je v Ljubljani pogovarjal z ministroma Marjanom Senjurjem in Igorjem Bavčarjem, njegova država pozorno opazuje tudi širitveni proces Unije in seveda kandidatke za vstop.

Kako sta v ameriških očeh videti načrtovana širitev Evropske unije in slovenski delež pri tem?

Združene države se v celoti strinjajo s širitvijo Evropske unije, pri čemer pa zelo pozorno spremljajo in podpirajo slovensko prizadevanje za vključitev. Slovenija je vsekakor že zdaj relativno sposobnejša za vključitev v EU kot nekatere druge države.

Toda na drugi strani morate upoštevati, da je še precej problemov tako v Sloveniji kot v sami EU, kar bo vplivalo tudi na vključevanje vaše države vanjo. Zato je treba paziti, da ne bi bili preveč optimistični glede postavljenih rokov za vstop, čeprav menimo, da bo Slovenija med prvimi novimi članicami. Vendar bo treba tudi v prihodnje delovati tako, da bo to mogoče.

Kaj menite o potrebi po notranji reformi Unije?

Ta je gotovo nujna. Že zdaj je, denimo, dvajset komisarjev, ki jih prispevajo vse članice; če bo deset novih članic, ne more biti še deset ali dvanajst novih komisarjev.

Kar zadeva Slovenijo, pa je jasno, da se morate prilagoditi celotnemu pravnemu redu EU; to je izjemno zahtevna naloga, ki lahko pobera veliko let, opravljena pa naj bi bila do leta 2002 ali 2003. Čeprav pri svojih napovedih ne bi smeli biti, kar znova poudarjam, preveč optimistični, pa je Slovenija gotovo med tremi ali štirimi državami, ki naj bi se Uniji pridružile v prvem širitvenem valu.

Torej so vaše možnosti dobre. Pomembno pa je seveda tudi, kako boste ravnali v gospodarstvu. Tu je Slovenija na dobri poti, imate solidno gospodarstvo, razumno gospodarsko rast, ugodnejše zaposlovanje kot ponekod drugje in ste torej v marsičem na boljšem kot druge kandidatke.

Je mogoče natančneje predvideti, kako bi slovensko članstvo v EU vplivalo na medsebojne gospodarske odnose?

Ko boste v Uniji, se bo evropski komisar za zunanjo trgovino, zdaj je to na primer sir Leon Brittan, pogajal tudi o trgovinskih odnosih med Slovenijo in ZDA, kot zdaj počne za druge članice. Na drugi strani pa je jasno, da bi uspešen vstop Slovenije v Unijo prinesel tudi številne spremembe. Trg bi moral biti odprt, trgovanje pa svobodno, isto velja tudi za kroženje kapitala, odpraviti bi morali še nekatere druge omejitve.

Veliko spremembo vidim v tem, da boste morali odpraviti stroge omejitve gibanja tujega kapitala. A na takšne novice se morate še pripraviti. Jasno je, da bi v tem primeru druge članice Unije in tudi Američani z vami lažje poslovali, to pa bi seveda veljalo tudi za vašo stran.

Ste našima ministroma priporočili kaj posebnega?

Omenil sem jima prav tisto, kar sem že prej povedal, hkrati pa ju opozoril na specifičen problem, ker so vaše carine za ameriške izdelke višje kot za izdelke iz EU. To nam ni všeč in o tem se bomo morali še pogovarjati.

Stojan Žitko
DELO, 10. okt. 1998

MALI OGLASI

FOR RENT

Modern 3 room apt., next to Slovene Home for the Aged, off Neff Rd. Phone: 216-531-5754 or 440-951-3087. (x)

DEJSTVA...

(nadaljevanje s str. 12)

Kdo je bila omenjena Jugoslovanska armada, ki je pomorila več Slovencev kot Italijani? Odgovor najdemo na strani 44: "Jugoslovanska armada, v katero so se dotlej že povsem vključile tudi slovenske partizanske enote, predstavlja okvir, v katerem je revolucija opravila poboje."

V poglavju "Medvojne in povojne žrtve" pa beremo, da sta v statistiki "med povzročitelji Jugoslovanska armada in OZNA prepoznavni oznaki, ki opozarjata, da gre za povojne žrtve. Te so tako vojaki - domobranci - kot tudi civilisti. Za vse povojne žrtve je značilno, da so bile pobite razorožene v končnem obračunu. Zato so vstavljene v kategorijo likvidacij." (str. 73)

Če hočemo dobiti po omenjeni tabeli število vseh neposrednih žrtev komunistov na Notranjskem, moramo sešteti žrtve Jugoslovanske armade, partizanov in OZNE, kar znese 1023 oseb ali 47,4% vseh pobitih. Protikomunisti, to je Vaške straže, domobranci in četniki so povzročili 153 žrtev, kar je 7,1% celote. Okupatorja, Italijani in Nemci, sta povzročila na Notranjskem 852 smrti (39,4%) in sta drugi povzročitelj pobojev, takoj za komunisti. Pri tem ni odveč misel, da ne bi bilo ne Vaških straž ne domobrancev pa tudi ne njihovih žrtev, če slovenski komunisti ne bi zavedli odporiškega gibanja v revolucijo.

Kako so umrle navedene žrtve vojne in revolucije? Statistika na str. 67 odgovarja takole: Likvidiranih je bilo 1048 oseb, kar predstavlja 48,5% vseh žrtev, medtem ko je v boju padlo vsega skupaj 348 oseb (16,1%). Ta številka je dovolj zgovorna in osvetli pravo naravo NOB in komunistične revolucije na Slovenskem. Likvidacije rojakov in ne osvobodilni boj so bile ena od prvenstvenih partizanskih dejavnosti.

Na strani 68 pa nas pretrese še en podatek. Glavna žrtve vojne in revolucije so bili na Notranjskem civilisti. Od vseh poznanih žrtev je bilo civilistov 852 (39,5%), vaških stražarjev, domobrancev (med njimi je posebej omenjen en kurat) in četnikov je med žrtvami 783 (36,3%), partizanov 460 (21,3%), partizanskih dezerterjev 8 (0,4%).

Glede padlih partizanov je pomembno naslednje avtorjevo opozorilo: "Med partizani, ki so postali žrtve druge svetovne vojne, so številni primeri žrtev, katerih povzročitelji so bili sami partizani. Vzroki teh smrti... so zelo raznovrstni: osebna nasprotja, politične opredelitve, dezerterstvo itd." (str. 45) (dalje na str. 14)

Progressive Slovene Women of America

proudly announces the Fourth Edition of
**Treasured Slovenian and
International Recipes**

Name

Address

City/State/Zip

Number ordered _____ (\$15.00 + \$3. S/H each book)
(in U.S. Dollars)Make checks payable to "PSWA COOKBOOK" Mail to
15335 Waterloo Rd., Cleveland, OH 44110

In če izgubimo dušo?

(nadaljevanje s str. 12)

jih dobro življenje zaziblje v lagodnost; ko je treba dejanj za potrditev njihovih dejanskih ali namišljenih dobrih čustev, se umaknejo in se zatečejo v labirinte svojih opravičevanj.

Slovenec – doma in v tujini – ni mogel zakriti veselja ob novi državi; podobna je, da je še vedno dovolj zdravega v slovenskem narodnem telesu...

Veseli ob nastanku slovenske države je morda bilo med Slovenci v tujini še večje kot med Slovenci tu v Sloveniji. Naj bom v tem pogledu osebni. Ker sem vedno bral tuje časopise, sem z žalostjo ugotovil, kako je Beograd portretiral Slovenijo, ko jo je, zelo redko, omenjal tujcem. Za južnjake, ki so imeli oblast v rokah, je bila Slovenija le malopomembna hribovska molzna krava in nič več. Zato so tujci dobili vtis, da je Slovenija res neka obrobna pokrajina, ki jezikovno in kulturno ne pomeni kaj prida v primeri s prevladujočo srbsko oblastjo in njenimi resničnimi in namišljenimi vzdevki.

Ko sem delal v Kongresni knjižnici v Washingtonu, sem z žalostjo opazil, da je tja prihajalo zelo malo slovenskih publikacij. Stvar mi je postala jasnejša, ko sem zvedel, da gre knjižna zamenjava med ZDA in YU prek nekako monopolne organizacije beograjskega Bibliografskega inštituta. Ta inštitut je pošiljal malo slovenskih knjig v ZDA, če le mogoče, v srbskih prevodih.

Tudi na konzulatu v New Yorku sem večkrat doživel ponižujoč odnos tamkajšnjih južnjških oblastnikov do Slovenca.

Pogostni obiski Slovenije so me bolj in bolj potrjevali v prepričanju, da je bil slovenski narod v prejšnjem balkanskem državnem okvirju izpostavljen kulturnemu in gospodarskemu izkoriščanju, ki je z rastočo hitrostjo vodilo v erozijo slovenstva v Sloveniji sami. Za slovenske probleme sem se živo zanimal že od prvih gimnazijskih let in bil že tedaj vnet zagovornik neodvisne slovenske drave.

Po svetu si Slovenci ustvarjajo ozračje domače kulture na svoj način...

To so si naši rojaki skušali ustvariti z raznimi prireditvami, tako dramatskimi kot pevskimi, z občasnimi proslavami ob obletnicah društev, organizacij in drugimi pomembnimi prazniki. Tovrstno dejavnost so pripravljala razna društva in slovenske župnije.

Potreba po slovenskosti teh prireditev se vidno zmanjšuje; ostaja še nekaj slovenske glasbe, narodnih

pesmi in melodij. Tudi v cerkvah je že močno zmanjšano število cerkvenih opravil v slovenščini. Od prek 40 slovenskih župnij jih sedaj še nekoliko živi manj kot pol ducata.

V Ameriki rojeni potomci slovenskih staršev čutijo in mislijo samo po ameriško; kar je v njih slovenskega je le spomin na starše in morda celo na njihovo njim nerazumljivo domotožje po stari slovenski domovini. V vseh teh okoliščinah se počasi 'slovenska' družabnost zožuje na piknike, kegljanje, Miklavževe večere, božicnice in podobno.

Razstava je dokument preteklosti, ki je ni več, a je z nami...

Zdi se mi, da je med Slovenci težko najti posluš za preteklost in občutek dolžnosti zbirati in ohranjati kamenčke za mozaik naše slovenske preteklosti. Ta pripomba velja za vse Slovence, na obeh straneh Oceana. Razstava je tudi dokument mojega odnosa – ter odnosa mnogih podobnih Slovencev – do slovenske besede v tujini, in mojega življenja v njej.

Kot študent sem živel večinoma v neslovenskem okolju (Bologna, Italija; Louvain, Belgija; New Haven, ZDA in Quebec, Kanada). Nikoli nisem imel nobenega problema glede svoje narodnosti, glede svojega verskega prepričanja, niti ne omejitev v izražanju svojih pogledov.

Nikoli me niso vprašali, kakšne vere sem, če sem sploh vernik; kakšno je moje politično prepričanje glede na državo, v kateri sem živel.

Tako okolje mi je dalo nadvse prijeten občutek svobode, ki so ga še večali moji obiski v Sloveniji, kjer pa sem bil zelo pregledovan in zasliševan. Svoboda je vrednota, ki jo zna uživati le tisti, ki jo je zavestno užival. Mnogi v Sloveniji, ki je toliko let niso imeli, ne vedo, kaj z njo početi sedaj, ko je prišla do njih.

Vrnitev pred sedmimi leti – nov popis list pogledov...

Izobrazen in narodno zaveden človek mora vedeti, da narod za svoje preživetje potrebuje ne samo čut za razvito gospodarstvo in tehniko, temveč tudi čut odgovornosti za kulturo. Žal vedno bolj opažam, da morda že večina mladih slovenskih diplomantov, ki prihajajo z univerz, niso nič drugega kot univerzitetno šolani obrtniki, brez posluš za vse, kar je zunaj njihovega roko-delstva. Ne morem se znebiti prepričanja, da nas taka pot vodi v narod robotov, v narod, ki je v nevarnosti, da izgubi svojo dušo. In če

– ali ko – se to zgodi? Posledica je na dlani: narodova smrt. ■

DEJSTVA...

(nadaljevanje s str. 13)

O veličini NOB na Notranjskem pa najbolj zgovorno priča statistični seznam nemških vojakov, ki so bili uničeni v osvobodilnih akcijah. Iz seznama je razvidno, da je bila štiri nemške vojske avgusta 1945 OZNA v cerkniških zaporih, štirje (4) pa so padli junija leta 1944 v boju. (str. 164)

Zanimivo je tudi, da statistični pregled žrtev navaja za večino po vojni pomorjenih likvidirancev kot kraj smrti "Vetrinj itd.". Avtor pojasni, da so bile žrtve iz tega koroškega kraja odpeljane in nato "pobite po različnih krajih Slovenije, največ okoli Teharij... v Kočevskem rogu... pa tudi v Rakovem Škocjanu." Zadnji tak umor je registriran "več let po koncu druge svetovne vojne iz leta 1959... na južnem obrobju Loške doline." (str. 44) Tudi ta je na seznamu vojnih žrtev.

Zgodovinska študija Staneta Oliša predstavlja le izsek iz obdobja komunistične revolucije na Slovenskem, a osvetljuje tedanje dogodke bolj kot večina šolskih knjig, po katerih naj bi mladi slovenski državljani spoznavali preteklost svojega rodu. Kdor hoče, lahko odkrije v njej strašno enačbo, ki ponazarja slovensko tragedijo medvojnih in povojnih let: na eni strani smrt devetih italijanskih in štirih nemških vojakov, na drugi pa dva tisoč sto petinosemdesetih slovenskih žrtev. To je resnična vsebina partijskega mita NOB. ■

Svobodna Slovenija
8. oktobra 1998

NOVI GROBOVI

(nadaljevanje s str. 9)

Alice Struna

Dne 7. oktobra je v Meridia Euclid bolnišnici umrla 92 let stara Alice Struna, sestra Josepha, Josephine Oberstar, Christine Bolden, Pearl Mooney, Louisa in Williama (vsi že pok.), sva-kinja Frances Struna in večkrat teta in prateta, zaposlena kot pisarniška službenka pri General Electric več kot 40 let, do svoje upokojitve, članica KSKJ št. 169, SZZ št. 10 in Kluba upokojencev na Holmes Ave. Pogreb je bil 11. oktobra v oskrbi Želetovega zavoda s sv. mašo v cerkvi Marije Vnebovzete. Darovi v pokojničin spomin St. Mary Endowment Fund bodo s hvaležnostjo sprejeti.

Louise Zakrajsek

Dne 11. oktobra je v Meridia Euclid bolnišnici umrla 83 let stara Louise Zakrajsek, rojena Vertocnik, vdova po Tonyju, mati Anthonya, Fredrica in Johna,

Simpozij v Bernardinu

Izkušnje razseljevanja

Louis Adamič se bo vpisal v zgodovino kot začetnik novih pogledov na pomen etničnega v ZDA – Domači intelektualci mislijo na izseljene le, kadar je narod ogrožen

Simpozij o intelektualcih in izseljevanju se je poslovil od Louisa Adamiča in načel splošnejše teme. To so odnos slovenskih intelektualcev doma in po svetu do izseljenstva, njihovi javno in zasebno, včasih tudi skrivaj izraženi pogledi na usodo domovine in sveta ter razprave o posameznih bolj ali manj zanimivih osebah in ustanovah.

Preden se čisto poslovimo od slovensko-ameriškega pisatelja Louisa ali Lojzeta Adamiča, kratka sklepna ocena. Večina udeležencev se je verjetno strinjala z mnenjem **Jožeta Velikonje**, da Adamič ne bo ostal zapisan kot pomemben politični akter; vseeno je, ali je hvalil Tita ali kritiziral, je dejal Velikonja. Zanesljivo pa se bo vpisal v zgodovino kot začetnik novih pogledov na pomen etničnega v ZDA.

Adamič je torej za Američane in verjetno tudi za nas zanimiv zlasti kot inovator v razvoju pogledov na migracije ter tudi na teorijo in prakso "talilnega lonca". Kaže, da bi bili ti pogledi in razprave o multikulturalnosti malo drugačni brez fanta, ki se je kot 15-letnik izselil iz Blata in Ljubljane.

Še ena zanimiva vest o njem: režiser **Franci Slak** je prišel na simpozij z apelom, naj mu raziskovalci pomagajo pri dveh projektih. Rad bi naredil dokumentarec o Adamičevem življenju, delu, usodi. Rad pa bi tudi posnel igrani celovečerni film po njegovem romanu *Vnuki*. Zdi se, da bo njegov razorožujoč klic na pomoč dobil naklonjen odziv.

Študije o splošnih temah intelektualcev in izseljevanja je uvedla **Marina Lukšič Hacin** z refleksijo pojma in izraza intelektualca, sledil pa je niz referatov, ki so zarisali zemljevid tega fenomena v zadnjih 200 letih. **Marjan Drnovšek** je med dolgoletnim študijem zgodovine ugotovil, da so domači intelektualci poredko mislili na izseljene, kadar pa so, je bil to čas, ko je (ali pa se jim je zdel) bil narod ogrožen. Zato se o izseljevanju skoraj praviloma piše v tragičnih, turobnih tonih. Tudi kadar so na voljo živi dokazi uspešnih migracij, se pri nas to raje spregleda kot poudarja.

Lev Detela je poznavanje teh snovi razširil s prikazom malo znanih nazorov intelektualcev iz politične emigracije – to je nov fenomen, s katerim so se Slovenci soočili šele po 2. sv. vojni. Gre namreč za to, da izseljevanje ni bilo več stvar svobodne odločitve, pač pa je bilo povezano z reševanjem življenja in svobode. Tudi **Ifigenija Simonović** si je pomagala s tremi tujimi usodami, vendar je v glavnem govorila v prvi osebi ednine in o bolečini, izkušeni na lastni koži.

Posebej slikovit je bil prispevek **Nives Sulič**, ki je govorila o izkušnji v obratni smeri. Predstavila je usodo mlade ženske, pripadajoče tretji generaciji ameriških Slovencev, ki se je po študiju odločila iti pogledat, kakšna je domovina njenih staršev. V Sloveniji je preživela dve leti pri preprostih kmečkih sorodnikih in v sebi odkrila izrazito ljubezen do živali, njiv, gozdov in do ročnega dela z vsem tem. V Ameriko je o tem redno pisala, tako da je njena korespondenca zanimiva za etnologue, saj natančno opisuje vaško življenje v 70. letih, hkrati pa so ta pisma oris osebnostnega zorenja sodobne ženske. Po svoje so zanimiva tudi pričevanja o tem, kako moderna intelektuala lahko obogatijo svoje življenje, medtem ko kida gnoj in molze krave. Ta referat je imel zanimiv post skriptum: Nančka danes živi v Ameriki, vendar ima kmetijo, na kateri opravlja mnoga dela tako kot slovenske kmetice, in predstavlja presenetljiv primer osebe, ki so se ji uresničile sanje, da ima Ameriko v Sloveniji in nekaj Slovenije v Ameriki. **Alenka Puhar**
DELO, 4. septembra 1998

1-krat stara mati, sestra Louisa, Julije Swenar, Frances Barlock, Mary DeBalzo ter že pok. Franka in Josepha. Pogreb je bil 13. oktobra v oskrbi Želetovega zavoda s sv. mašo v cerkvi Marije Vnebovzete in pokopom na Vernih duš pokopališču.

Vera Tolar

Dne 10. oktobra je nenadno umrla Vera Tolar,

rojena Koczan, žena Anthonya in že pok. Johna Kernca, mati Johna Kernca, Janice L. Peterson, Alice Campbell in Johna (pok.). 8-krat stara mati, 3-krat prastara mati, sestra Michela, Franka in Stevea (vsi že pok.). Pogreb je bil 14. oktobra v oskrbi Želetovega zavoda s sv. mašo v cerkvi Marije Vnebovzete in pokopom na Vernih duš pokopališču.

Anton Martin Slomšek in njegov portret, delo slikarke Ivane Kobilce

Anton Martin Slomšek je že za časa življenja s svojim delom vidno zaznamoval svojo dobo, o njem so naši predniki pisali tudi po njegovi smrti, postavljali so mu spomenike in obeležja, leta 1936 so uradno sprožili postopek za njegovo beatifikacijo, mi pa smo danes priča uspešnemu zaključku tega večletnega prizadevanja.

3. julija 1998 je namreč postopek za Slomškovo razglasitev za blaženega dosegel zadnjo stopnjo in potrjetev. Te novice iz Vatikana so se mnogi Slovenci doma in po svetu izredno razveselili. Po slovesni razglasitvi, ki naj bi bila drugo leto, bo Antona Martina Slomška moč častiti na oltarjih, posvečene mu bodo molitve, pesmi.

Anton Martin Slomšek je bil rojen 26. novembra 1800 na kmetiji Slom pri Ponikvi na Štajerskem. Bil je prvi od osmih otrok. Svojo prvo znanje si je pridobil pri kaplanu Jakobu Prašnikarju, ki je odločilno vplival na nadaljnji dečkov razvoj. Prav na njegovo prigovarjanje sta starša trinajstletnega sina poslala v uk v Celje, kjer se je vpisal v tretji razred normalke, jeseni pa v prvi razred celjske gimnazije.

Po petih letih je A. M. Slomšek nadaljeval svoje šolanje v Ljubljani, kjer se je vpisal na licej. Zanimivo je, da je bil med njegovimi sošolci tudi France Prešeren. Leta 1820 je odšel na modroslovni tečaj v Senj, leto dni kasneje pa je vstopil v celovško bogoslovje.

V želji po čimboljši pripravi na bodoči duhovniški poklic med preprostimi ljudmi, se je v Celovcu izpopolnjeval tudi v pedagoški spretnosti in v umnem kmetovanju. Svoje sošolce, bodoče duhovnike na Slovenskem, pa je že kot bogoslovec prvega letnika začel sredi nemškega Celovca učiti slovenskega jezika, kar je bilo izredno dejanje. A. M. Slomšek je bil posvečen v

duhovnika leta 1824, novo mašo pa je pel v Olimju.

Slomškova duhovniška pot je bila izredno razgibana. Bil je kaplan na Bizeljskem in pri Novi Cerkvi pri Vojniku, leta 1829 je postal spiritual v celovškem bogoslovju, kasneje nadžupnik v Vuzenici, leta 1844 stolni kanonik in dve leti kasneje škof v Št. Andražu na avstrijskem Koroškem. Od leta 1859 je bil tudi mariborski škof.

S tem, ko je prenesel sedež škofije iz Št. Andraža v Maribor, je združil vse štajerske Slovence v enotni slovenski škofiji, zaradi tega pa je moral preurediti meje kar treh škofij: krške, lavantinske in graške.

V novi mariborski škofiji je pričel ustanavljati prvo visoko teološko šolo in bogoslovje, kljub bolezni in letom pa je vzporedno še vedno z vso vnemo deloval na področju pastoralnega dela.

Bil je tudi eden prvih evropskih škofov, ki se je zavzemal za povezovanje med kristjani. Tako je leta 1851 ustanovil bratovščino sv. Cirila in Metoda, ki si je prizadevala za duhovni ekumenizem. Leto dni kasneje jo je potrdil papež Pij IX., bratovščina se je izredno hitro širila po Evropi, dosegla pa je tudi Aleksandrijo v Afriki.

Kot je znano, je bil A. M. Slomšek izredno dejaven tudi na področju pisateljstva in poučevanja. Pisal je za otroke in odrasle, zbiral je ljudske pesmi in jih pisal

tudi sam, v knjigi z naslovom "Hrano evangeljskih naukov" je objavil svoje pridige. Izdajal je "Drobtinice", izpod njegovega peresa pa sta izšli nr. tudi knjigi z naslovom: "Življenje svetnikov" in "Ponovilo". Za časa njegovega življenja je skupaj s ponatisi izšlo petdeset njegovih knjig, kar je izredno veliko.

Ker se je zavedal, da je za utrjevanje vere potrebna izobrazba v materinem jeziku, je za svoje vernike napisal slovenski učbenik z naslovom "Blaže in Nežica v nedeljski šoli" (1842). Ta učbenik je bil med preprostimi slovenskim življenjem izredno popularen. V želji, da bi slovenskih človek lahko v svojem jeziku bral tudi dobro literaturo, je leta 1851 ustanovil najstarejšo slovensko založbo, Družbo sv. Mohorja.

V zadnjem letu svojega življenja je odpotoval v Rim, kjer ga je sprejel papež Pij IX. A. M. Slomšek je umrl v Mariboru 24. septembra leta 1862. Pokopan je v mariborski stolnici.

V Slovenskem verskem muzeju v Stični, kjer imamo v svojih bogatih zbirkah številne umetnine, pomembne za raziskovanje slovenske zgodovine in umetnosti, se je ohranil eden od portretov tega velikega moža. Gre za portret, ki je signirano delo priznane slovenske slikarke Ivane Kobilce iz leta 1879. Slika je izdelana v tehniki svinčnik in kreda na papir, ter meri 58 x 42 cm.

Portret, po vsej verjetnosti je nastal po Slomškovi fotografiji iz leta 1862, je Ivana Kobilca narisala pri osemnajstih letih in sodi med njena zgodnejša dela. V desnem delu risbe se je mlada nadarjena slikarka ponosno podpisala s polnim imenom in priimkom "Ivana Kobilca 1879". Morda je ta risba eno njenih redkih začetniških del, ki se je ohranilo do danes. Slikarka sama je namreč v svojem zre-

lem obdobju uničila preko dvesto začetniških risb in slik, med katere bi lahko glede na letnico in izdelavo sodil tudi ta portret.

Portret Antona Martina Slomška izstopa iz temnega ozadja, obrazne poteze pa kažejo resnega in zamišljenega lavantinskega in mariborskega škofa, narodnega prebuditelja, pisatelja in pesnika. Upodobljen je njegov obraz in del vratu, obdan z ovratnikom duhovniškega oblačila. Ker gre za delo pomembne slikarke, bila je osrednja predstavica realizma v slovenskem slikarstvu, naj v nadaljevanju na kratko predstavim njeno življenje in delo.

Ivana Kobilca je bila rojena leta 1861 v Ljubljani v obrtniški družini. Oče Jakob je bil doma iz Homca pri Kamniku, mati Marija pa z Britofa v Podbrezju. Oče se je izučil krznarske in kolarske obrti, nazadanje pa tudi dežnikarstva, ter tako v Špitalski ulici v Ljubljani odprl svojo trgovino.

Ivana je bila drugi otrok od štirih. Nadarjenost do slikarstva je pokazala že zelo zgodaj, starša pa sta ji duhovno in materialno omogočala njen slikarski razvoj. Risanja se je učila s pomočjo kopiranja raznih del, s šestnajstimi leti pa si je že ogledala muzeje in galerije na Dunaju, kamor je odpotovala z očetom.

Leta 1879 pa je na Dunaj že odpotovala sama, si najela sobo in pričela z delom. Ogledovala si je bogate umetniške zbirke in kopirala slike slavnih mojstrov, osebno spoznala takratnega najvplivnejšega dunajskega umetnika Hansa Makarta in s družila z znanci iz domovine, s Ferdinom Veselom, Janezom in Jurijem Šubicem. Kmalu pa je spoznala, da Dunaj kot likovno središče počasi izgublja svojo moč, zato se je leta 1881 preselila v naprednejši München. Tam je preživela in ustvarjala deset let.

Leta 1888 je Ivana prvič javno nastopila. Na Dunaj je namreč poslala prve tri svoje slike, leto dni kasneje pa je predstavila svoje delo

tudi v Ljubljani. V prvem nadstropju tedanje realke na Vegovi ulici je javnosti postavila na ogled štiriintrideset svojih del. Kritika je bila ugodna, razstavo si je ogledalo skoraj sedemsto ljudi. V zadnjem desetletju 19. stoletja je veliko razstavljala. Udeležila se je razstav v Zagrebu, v Parizu, na Dunaju, v Münchnu, v Pragi, v Regensburgu, v Berlinu, v Dresdnu in v Budimpešti.

Leta 1928 je bila v Jakopičevem paviljonu postavljena njena prva posmrtna kolektivna razstava slik, retrospektivno razstavo pa so pripravili leta 1979 tudi v Narodni galeriji.

Portret Antona Martina Slomška, ki ga hranimo v Slovenskem verskem muzeju v Stični, je nastal na začetku njene uspešne kariere. Mlada, nadarjena Ljubljanka takrat zagotovo ni vedela, da bo ta izreden mož stodevetnajst let pozneje potrjen za prvega slovenskega blaženega in da je tako upodobila prvega bodočega slovenskega svetnika.

Nataša Polajnar Frelih
Rodna gruda, okt. 1998

KOLENDAR

društvenih prireditev

OKTOBER

24. – Štajerski in Prekmurski klub priredi martinovanje, v SND na St. Clair Ave. Igra Stane Mejač orkester.

24. – Pevski zbor Zarja ima jesenski koncert v SDD na Recher Ave. v Euclidu.

NOVEMBER

1. Ameriška dobrodelna Zveza (ADZ) praznuje 88. obletnico obstoja, v SND na St. Clair Ave.

7. – Pevski zbor Glasbena Matica priredi koncert v SND na St. Clair Ave.

14. – Pevski zbor Jadran ima koncert v SDD na Waterloo Rd.

14. – Belokranjski klub priredi martinovanje, v SND na St. Clair Ave. Pričetek ob 6.30 zv. Igra Stan Mejač orkester.

15. – Mladinski pevski zbor kr. št. 2 SNPJ ima koncert ob 60. obletnici ustanovitve, v SDD na Recherjevi ulici.

DECEMBER

4. – Slovensko-ameriški kulturni svet priredi Srečanje s škofom Pevcem na Borromeo s sv. mašo ob 7h zvečer.

5. – Slovenska šola pri Mariji Vnebovzeti priredi Miklavževanje v šolski dvorani. Pričetek ob 6.30 zv.

6. – SKD Triglav, Milwaukee, ima miklavževanje na Triglavskem parku.

20. – Društvo SPB ima vsakoletno božnicnico, ob pol treh pop., v dvorani pri Sv. Vidu.

Misijonska srečanja in pomenki

1252. Še nam je globoko v spominu

Misijonska nedelja, katera nam je podvojila misijonskega duha, dala novih spodbud in navdušenja za delo in molitev za misijonarje in misijonske delavce na terenu. V duhu in molitvi smo se jih spomnili na poseben način, naše misli so v duhu poromale k vsakemu posebej z globoko zahvalo za njihove žrtve in plemenito delo krščanske ljubezni. Posejali so seme krščanske vere, upanja in ljubezni v misijonskih krajih in tako omogočili, da je vzklilo in raste. Omogočili so našim daljnim bratom in sestram, da bi mogli uživati kruh življenja.

Pisma misijonarjev zgovorno govorijo, kako blagoslovljeno, bogato in koristno je njihovo delo.

Gotovo smo se zamislili ob tem misijonskem dnevu, kako živa je naša misijonska zavest? Kajti živa misijonska vera je dejavna, vabi k posnemanju vsakega in povsod. Misijoni so za vsakogar. Bodimo velikodušni, kolikor pač premoremo materialno ali z našim udejstvom.

Oglasila se je s. **Marija Frančiška Novak**, Regina Coeli School, 166 Charoen Prathet Rd., Chiang Mai 50100, Thailand. Pismo je napisala 26. avgusta letos. (Op. ur. AD: Zraven na tej strani je članek o s. Novak iz Rodne grude.)

"Včeraj sem prejela knjigo *Rekvjem za organista* in se Vam iskreno zahvalim. Res lep spomin na pok. "misijonskega garača" g. Karla Wolbanga, ki naju je obiskal s pok. M. Ksaverijo Pirc in pok. - v Indoneziji - s. Deodato Hočevar marca 1951; s pok. Janezom Kopačem CM, na šoli Mater Dei v Bangkoku.

Dobro se spomnim tega obiska izgnanih slovenskih

misijonarjev na Kitajskem, ki sta ostala z nami v zvezi preko *Katoliških misijonov*, ki so jih začeli izdajati v Argentini, in z g. Wolbangom zlasti z njegovo Misijonsko Znamkarsko Akcijo. Vsako leto, do lanskega leta, je dobri g. Wolbang pisal in poslal ček za naše misijonske potrebe. Lani je gdč. Sonja Ferjan to storila v njegovem imenu. Bog ji ma bodi plačnik.

In ta knjiga, ki mi jo pošiljate v njegovem imenu, kaj vse mi pomeni. Sem "Trnovčanka" iz Rakove Jelše v Ljubljani. Oče Tomaž Novak iz Hrastnika blizu Trojan je padel kot žrtev prve svetovne vojne na soški fronti 17. ali 18. avgusta 1918. Mati Marija Pipan iz Dragočejne pri Smledniku; njena mlajša sestra je Cilka Zevnik je pokopana na pokopališču v Komendi...

Moja mati je silno veliko trpela od izgube moža in očeta dveh otrok. Tudi midva z bratom sva trpela, ne da bi se tega dosti zavedala, vsaj jaz... Vendar uršulinska učenka, do dvajsetega leta, sem se odločila za misijonski poklic in odšla l. 1935 na Francosko in nato v Anglijo za formacijo in končno prišla na Tajski uršulinski misijon.

Prišla sem v Mater Dei, v Bangkok, po božiču leta 1947, s potim listom Rdečega križa, ker je komunistična Jugoslavija odklonila podaljšati moj potni list.

Vsa tista leta sem malo vedela, kaj se je godilo doma. Spomladi l. 1946 je sedaj pok. nekdanji uršulinski spiritual g. Josip Šimenc pisal na dopisnici, da je moj edini brat Marjan Novak (1914-1945) padel na koncu maja 1945 - kot domobranec - najbrž v Kočevsko brezno. Tako mi je vaša

knjiga izredno pomembno darilo za dobro petdesetletnico mojega misijonskega življenja in za 60-letnico mojih prvih redovnih zaobljub 8. septembra 1938.

(se nadaljuje prihodnjič)

Z oktobrom so začeli bogoslovci na ljubljanski in mariborski teološki fakulteti novo akademsko leto 1998/99. Lepo prosim dobrotnike, ki vzdržujete bogoslovce, kateri še niste poravnali vzdrževalnine, da to po možnosti pošljete MZA, ker v začetku novembra bomo začeli z radelitvijo, tudi misijonarjem.

Če bi kdo želel vzdrževati bogoslovca v Afriki oz. v Gani, je semenišče sv. Pavla v Ggabi poslalo več prošenj za zelo potrebne študente. Prav tako semenišče v Sunyanyju. Bogoslovci so že v tretjem in četrtem letniku.

Poverjenica MZA iz Lethbridgea ga. Cveta Mahnič je sporočila sledeče darovalce za vsoto, ki je objavljena v MSIP 1251:

Antonija Boh (\$100); Mirko in Tončka Ambrožič (10); Anton in Ivanka Dimnik (20); Jože in Fani Dimnik (30); Štefan in Anica Dimnik (30); John in Mitzi Fekete (20); Ivan in Johanna Hribar (5); Frank in Cecilija Kaplan (50); Pavle Kveder (50); Janez in Cveta Mahnič (30); Teresa Mahnič (20); Anna Mrak (20); Olga Novak (20); Ludvik in Danica Pahulje (40); Marija Previšič (20); Ernest in Ana Rogan (20); Frank in Zvonka Šifrer (40); Ivanka Vidmar (40); Štefan in Emilija Zrim (20).

Vsem darovalcem se v imenu MZA prav iskreno zahvaljujem, prav tako Cveta Mahničevi, ko vsako leto tako lepo zbere darove.

Edvard in Milka Draxler iz Illinoisa sta poslala dar za vzdrževanje njihovega bogoslovca Klementa Svetelja, \$350 in še \$50 za lačne otroke. Prav lepa hvala.

Bodimo misijonarji tudi mi v kraju in okolju, kjer živimo. Drug drugemu smo potrebni, drug od drugega se učimo, delamo in za druge živimo! Topel misijonski pozdrav prav vsem!

Sonja Ferjan
79 Lunness Rd.
Toronto, Ont.
M8W 4M7 Canada
tel. (416) 255-2519

Z Ameriško Domovino boste vedno na tekočem!

SLOVENCİ PO SVETU...

Pri slovenski misijonarki na Tajskem

Na Daljnem vzhodu ne živi prav veliko Slovencev, zato so srečanja z njimi še toliko bolj prijetna. Med potovanjem po turistično najbolj razvitih deželah jugovzhodne Azije sva s sopotnico obiskala misijonarko s. **Frančiško Novak**, ki že več kot petdeset let živi na Tajskem. Po napornih dnevih pod vročim tropskim soncem sva si morda zaželela domače besede, pa tudi tako ali tako sva jo namepravala obiskati.

Začuda hitro sva našla dekliško šolo Kularb Wattana, kjer je delala vrsto let. Na šolskem dvorišču sva postala prava atrakcija, dokler naju ni iz zadrege rešila ena izmed sester. Kmalu je po stopnicah pridrobila Frančiška. Polna energije nama je hitela razkazovati, da sva komaj sledila njenim, kljub visoki starosti, nadvse živahnim korakom.

Skozi priprta vrata sem čutil radovedne poglede učenk, ki so naju sem ter tja pozdravljale z rahlim priklonom (wai) in večnim tajskim nasmeškom. Nasmešek se je sprevrgel v odkritosrčen smeh, ko so zaslišale njim tujo slovenščino.

Šele sedaj sem na dvorišču opazil pravcato katoliško cerkev, ki so na Tajskem med množico templjev resnično prava redkost. Presemetila me je njena preprosta notranjost, v kateri pa je bilo takoj začutiti duh drugačnosti. Pečat eksotičnosti so ji dajale čudovite orhideje in venčki drobnega cvetja pred oltarjem.

S. Frančiška, ki jo tukaj kličejo Frances, v šoli poučuje verouk in angleški jezik, tajščina pa ji gre ravno tako čudovito z jezika. Kar zavidal sem ji, s kakšno lahkoto se je pogovarjala z otroki in drugimi sestrami. Prav nerodno mi je bilo, ko sem pomislil na svoje skromne poskuse v tajščini, ki so se po nekajkratnem nesporezumu okoli kosila končali za vedno. Tajščina je resnično eden najprimernejših jezikov za komične nesporezume. Dovolj je le za malenkost drugačen naglas in beseda že dobi popolnoma drug pomen.

Na vrhu šolskega poslopja sem se s. Frančiški pridružil pri kratki molitvi, čeprav doma le še redko zaidem v cerkev. Tu v tuji

deželi in med tujimi bogovi, pa sem vsaj v mislih zopet iskal zvezo s krščansko duhovnostjo.

Med gorskimi plemeni

Sestra Marija Frančiška Novak je prišla na Tajsko že pred več kot pol stoletja in je v vsem tem času obiskala domovino le nekajkrat, zadnjič med papeževim obiskom pri nas. S. Frančiška nadaljuje delo znanih sester Ksaverije Pirc in Rafaela Vurnik, ki sta na Tajskem že pred drugo svetovno vojno ustanovili ugledne vzgojne ustanove. V njihovem otroškem vrtcu so nekaj časa vzgajali celo sedanjega tajskega kralja Bhumipola.

Katoliške vzgojne ustanove so namreč med domačini zelo cenjene, čeprav je na Tajskem le za dober odstotek kristjanov. Tako je večina šolarjev budistične vere in le kakšnih štirinajst odstotkov je kristjanov. Budistom tuje vere pa jim v šoli ne vsiljujejo, ampak jih le seznanjajo z njo.

S. Frančiška Novak danes živi in dela na Tajskem kot edina Slovenka med uršulinkami. Največ časa je preživela v Bangkoku, sedaj pa je v največjem mestu na severu Chiang Maiu. Včasih jo obiščejo tudi slovenski turisti, sicer pa jo z domovino še najbolj povezuje slovenski tisk.

Posveča se predvsem vzgoji mladine in pomaga ubogim. Chiang Mai je danes veliko sodobno mesto in kot v vseh velikih mestih je tudi tu veliko pomoči potrebnih. Poleg poučevanja na šoli Regina Coeli redno obiskuje tudi zavetišče za onemogle, pogosto pa se odpravi pomagat tudi v najrevnejše predele mesta in celo v okoliške gorske vasi, kjer živijo različne slikovite etnične manjšine. Prav vsaka izmed manjšin ima svoj jezik, običaje, vero, kulturno ozadje in seveda tudi značilna tradicionalna oblačila.

Večina pripadnikov gorskih plemen so potomci pol-nomadskih ljudstev, ki so v zadnjih dvesto letih prišla na ta konec Azije iz Tibeta, Burme, Kitajske in Laosa. V nekaterih vaseh gorskih plemen še vedno živijo tako kot pred stoletji, v lažje dostopnih krajih pa so se delno prilagodili tajskemu načinu življenja.

S. Frančiška se v šoli še posebno ukvarja prav z dekletki iz gorskih vasi, saj zaradi vabljenih ponudb pogosto odhajajo v velika mesta, kjer pa večinoma končajo v prostituciji.

(Ur. AD - Tu se članek preneha z opisovanjem s. Frančiške Novak in postane zgolj turističnega značaja.)

Igor Fabjan
Rodna gruda, avg./sept. 1998

Dr. Zenon A. Klos

E. 185th Area

531-7700

-- Emergencies --

Dental Insurance Accepted

Laboratory on Premises - Same Day Denture Repair

COMPLETE DENTAL CARE FACILITY

848 E. 185 St.

(between Shore Carpet & Fun Services)

BRICKMAN & SONS FUNERAL HOME

21900 Euclid Ave.

481-5277

Between Chardon & E. 222nd St. - Euclid, Ohio

MARK PETRIC
Certified Master Technician

Petric's Automotive Service

Foreign & Domestic
General Auto Repair

(216) 942-5130

33430 Lakeland Blvd., Eastlake, Ohio 44095 / LOCATED IN REAR